

III. ÉVFOLYAM 2. SZÁM

ZENEKAR

1996. ÁPRILIS

A MAGYAR SZIMFONIKUS ZENEKAROK SZÖVETSÉGÉNEK, VALAMINT A
MAGYAR ZENEMŰVÉSZEK ÉS TÁNCMŰVÉSZEK SZAKSZERVEZETÉNEK
KÖZÖS LAPJA.

TARTALOM

HÍREINK	2
SZÖVETSÉGÜNK MÚLTJA ÉS JÖVŐJE	
<i>Elnöki beszámoló</i>	3
BIZTOSÍTÁS-BIZTONSÁG? II.	
<i>Társadalombiztosítási tendenciák</i>	8
HOL IS VAN ÁZSIA?	
<i>ÁHZ-turnék</i>	9
KONCERTMESTEREK	
<i>Gyermánné Vass Ágnes</i>	11
ZENEKARI IGAZGATÓK	
<i>A bölcsész zeneigazgató</i>	
<i>Sir László</i>	13
NÁDAKRÓL OBOÁSOKNAK	16
BÖGŐS VILÁGTALÁLKOZÓ	18
VISSZHANG	
- az öltözködésről	
<i>A közönség tisztelete</i>	
<i>Zenekari egység az öltözködésben is</i>	19
BUDAPESTI TAVASZI FESZTIVÁL	
Találkozás	
egy legendával	22
FRANKFURTI VÁSÁR	23
TALLÓZÓ	24
ISMÉT A ZENEKARI SZABÁLYOKRÓL	32
HANGVERSENYNAPTÁR	34

HÍREINK

A Művelődési és Köznevelési Minisztérium Magyar Köztársaság 1996. évi költségvetéséről szóló 1995. évi CXXI. Törvény 5. sz. melléklete 9. pontjának értelmében az önkormányzatok által fenntartott hivatalos zenekarok és énekkarok támogatásának kiegészítésére vonatkozó 150 millió forint összegű központosított előirányzatra vonatkozóan pályázatot meghirdetett. A beérkezett pályázatokat 8 tagú kuratórium bírálta el. A kuratóriumba az alábbi szervezetek delegáltak tagokat:

Magyar Zenei Tanács (3 fő)
Zenei Kamara (1 fő).
Szimfonikus Zenekarok Szövetsége (2 fő)
Magyar Zeneszerzők Egyesülete (1 fő)
Magyar Zeneművészek Szakszervezete (1 fő)

A kuratórium egyhangú döntése alapján a kiegészítő támogatás az alább felsorolt zenekarok és énekkarok között a megjelölt összegek szerint került felosztásra:

<i>Debreceni Filharmonikus Zenekar</i>	19 500 000.- Ft
<i>Szegedi Szimfonikus Zenekar</i>	19 500 000.- Ft
<i>Miskolci Szimfonikus Zenekar</i>	19 500 000.- Ft
<i>Szombathelyi Szimfonikus Zenekar</i>	19 500 000.- Ft
<i>Pécsi Szimfonikus Zenekar</i>	19 500 000.- Ft
<i>Dohnányi Ernő Szimfonikus Zenekar</i>	12 000 000.- Ft
<i>Budapesti Fesztiválzenekar</i>	5 000 000.- Ft
<i>Szolnoki Liszt Ferenc Kamarazenekar</i>	5 000 000.- Ft
<i>Debreceni Kodály Kórus</i>	9 000 000.- Ft
<i>Szolnoki Bartók Béla Kórus</i>	2 000 000.- Ft

Szeged Megyei Jogú Város Közgyűlése a Szegedi Szimfonikus Zenekar igazgató karnagya határozott idejű vezetői megbízásának lejárta miatt pályázatot írt ki a módosított 150/1992. /XI.20./ Korm. rendelet értelmében. A pályázatokat az alábbi szervezetek egy-egy képviselőjéből álló szakmai zsűri véleményezte: *Magyar Zenei Tanács, Magyar Szimfonikus Zenekarok, Szövetsége Szegedi Szimfonikus Zenekar Közalkalmazotti Tanácsa, Szegedi Szimfonikus Zenekar Szakszervezeti Bizottsága, Szegedi Nemzeti Színház Operatagozatának képviselője.* A szakmai zsűri, továbbá a Közgyűlés Kulturális Bizottságának ajánlása alapján a Közgyűlés döntése értelmében az igazgató karnagyi kinevezést *Acél Ervin* kapta meg.

Szövetségünk meghívást kapott a Brit Zenekarok Szövetségétől (ABO / Association of British Orchestras) az 1996. április 18-19-én Londonban tartandó nemzetközi konferenciájukra. Meghívásukban melegen üdvözölték magyar testvérszervezetük létrejöttét, és reményüket fejezték ki kapcsolataink mind szorosabbra fűzését illetően. Szövetségünket Kovács Géza fogja képviselni.

SZÖVETSÉGÜNK MÚLTJA ÉS JÖVŐJE

Popa Péter elnöki beszámolójának írásos kivonata mely az 1996 március 14-én megtartott Országos Közgűlésen hangzott el.

Meg kell vizsgálni, hogy a létrehozott formáció - beleértve az apparátust és infrastruktúrát is - mire volt alkalmas, mire lesz alkalmas, elég-e ez a zenekarok számára, vagy mást, többet akarnak, és ha igen, azok milyen feltételek mellett hozhatóak létre.

Az életre hívott szövetség általános céljait mindenki jól ismerheti, azonban az alapszabályban leírt - leírva csak frázisként értékelhető - célkitűzések csakis a megvalósult szándékok és a cselekedetek, illetve a társadalmi berendezkedésből és fejlettségéből adódó lehetőségek nyomán nyerhetnek tartalmat.

Nem szabad elfelejtenünk, hogy önkéntes szerveződésről van szó, mely a létrehozók részéről nemcsak a megalakításra, de a folyamatos működtetésre is rengeteg energiát és aktivitást kíván. Egy ilyen szövetség hasonló a kultúrnövényhez: nem elég elültetni, ápolni, gondozni is kell.

Esetünkben adott volt 13 zenekar alapvetően eltérő működési körülmények között, (úgy, mint önkormányzati, intézményi, és alapítványi) akik azonban mégis találtak közös pontokat, de még inkább - nagyon helyesen - úgy vélték, hogy az átalakuló magyar társadalomban egy olyan egységes megjelenési formát is kell találni, mely a közös problémákat megfelelő fórum által tudja majd reflektorfénybe helyezni, továbbá, amennyiben a társadalmi és politikai berendezkedés eljut a fejlődésnek arra a fokára, amikor már az állam megszabadul hatalmi eszközeitől

az újra-elosztási, illetve a szétosztási folyamatokat nem saját maga kezeli, és amikor már nemcsak képes, de már igényli is a párbeszédet a civil szervezetekkel, akkor ez lesz az a fórum amely képes lesz a dialógus másik szerepkörét felvállalni.

Azonban a létrehozás pillanatában - és azóta egyre inkább - tudatosult, hogy elébe menni az eseményeknek csak azzal lehet, hogy a lehetőségeit teremtyük meg a párbeszédnek, és ahol lehet, ott elsőként szólalunk meg.

Abban az országban, ahol az átalakulási és kialakulási folyamatok még javában zajlanak, ahol egymást átfedő szervezetek is létrejönnek egymás tudta nélkül, ahol egymással rivalizáló csúciszervezeteket hoznak létre politikai áramvonalak mentén, ott egy szűk szakmai réteg csak egyet tehet: kombinál, éretten megpróbál az események elé kerülni, lobbizik, megfelelő áramlávonalakba próbál kerülni, és megpróbálja állandó jelenlétével kialakítani azt a képet magáról, mely később a „kompetens” és „reprezentatív” jelzők viselését teszi lehetővé.

Ezen a téren szövetségünk elérte, hogy az önkormányzati zenekarok költségvetési támogatásának elosztásánál 2 tagot delegálhatott a 7 tagú kuratóriumba, ami más résztvevő szervezeteket tekintve egy súlyozott részvételi arány.

Ugyancsak elértük - állandó írásbeli és telefonos jelentkezésekkel, reflektációkkal, hogy egyes önkormányzatok igénylik a szervezetünkkel való rendszeres kapcsolattartást.

Így például a Szegedi Szimfonikus Zenekarral kapcsolatos levelezéseink nyomán - melyet a Zenei Tanáccsal és a Zeneművészek Szakszervezetével közösen bonyolítottunk - Szeged város Önkormányzata nemcsak a zenekarral kapcsolatos terveit változtatta meg, de azóta rendszeresen konzultált a zenekarral kapcsolatos intézkedéseit illetően. Szakmai tanácsokkal láttuk el őket a karmesteri próbadirigálással, illetve az azt elbíráló szakmai zsűri összetételével kapcsolatban - melybe egyébként

Szövetségünk is delegálhat egy tagot - természetesen oly módon, hogy elsősorban a Szegedi Szimfonikus Zenekar szakmai érdekeit képviseljük.

Ugyancsak pozitív eredménynek könyvelhetjük el 1993. május 16-án kelt leveleink nyomán történeteket, melyekben a zenekari tagok határozott, illetve határozatlan idejű jogviszonyban való alkalmazása terén folytattunk levelezést a Művelődési, valamint a Munkaügyi Minisztérium illetékeseivel, akik szakmai állásfoglalásunkat a legteljesebb elismeréssel nyugtázták és széles törvényalkotói körben terjesztették, mint ahogy ezt Dr. Mádl Ferenc és Dr. Pulay Gyula leveleiben olvashattuk.

Nem járt ilyen sikerrel az alapítványi zenekarokat leginkább sújtó devizaelátmánnyal kapcsolatos intézkedések nyomán Dr. Békesi Lászlónak írott leveleink, de mentségünkre legyen mondván, hogy az akkori és jelenlegi pénzügyi politikát sem levelek sem drasztikusabb eszközök nem befolyásolják.

Fentiek alapján nyugodtan elmondhatjuk, hogy alapszabályunk mindazon pontjainak nagy igyekezettel próbáltunk megfelelni, melyek a véleményformálást és állásfoglalást tűzték ki célul a zenekarokat érintő jogszabályok tervezeteivel kapcsolatban, valamint a Szövetség tagjai szakmai érdekeinek közvetítését az állami, önkormányzati és egyéb társadalmi szervek felé.

Ugyanígy elmondhatjuk azt is, hogy sikerült a szakszervezetekkel közösen kidolgozni egy egységes zenekari működési szabályozó rendszert, mely ugyan nem kötelező érvényű, de egyre több zenekar alkalmazza e rendszer számos elemét, annál is inkább, mert kompatibilis mind a nyugat-európai normák, mind a magyar jogrendszer felé.

A zenekarok művészi fejlődéséhez elengedhetetlenül szükséges látóhatár kiszélesítését, a mindannyiunkat érdeklő, nélkülözhetetlen szakmai információk folyamatos áramoltatását, zárt világunk jó szándékú nevelését és a külvilág előtti karakteres megjelenítését hivatott egyidejűleg megvalósítani szakmai or-

gánunk a „Zenekar” című újság.

Természetesen, mint az újság szellemi irányítója, nem vagyok hivatott értékelni sem a minőségét, sem az eredményeit. Azonban a számos visszajelzésből következtetve jóérzéssel kell megállapítanom, hogy lapunk várva várt médium, nemcsak a fenntartó zenekarok tagjainál, de egyre több más intézménynél és magánszemélynél is.

A tagzenekarokkal való kapcsolattartás a lappal kapcsolatban igen változónak mondható.

Itt szeretnék utalni a bevezetőben elmondottakra: a létrehozók részéről nemcsak a megalakítás, de a folyamatos működtetés is rengeteg energiát és aktivitást kíván.

Miközben mindannyiunk elemi érdeke magunkról tudatni és másokról megtudni, azonközben legkeservebben teljesíthető feladataink egyike saját tagzenekarainkról megfelelő számú és friss információ begyűjtése.

Mindenesetre - itt csak a pozitív példákat kiemelve - különösen jó volt a munkakapcsolat a MÁV Szimfonikusokkal, a Szegei és a Pécsi Szimfonikus Zenekarokkal, ahol tudunk a zenekarokkal karöltve fellépni bizonyos kérdésekben, és ahonnan külön megkeresés nélkül is áramoltak időnként információk.

Mindazon cikkek, riportok és tanulmányok, melyek zenekaraink jelenlegi struktúráját hivatottak nagyító alá venni - „Igazgatók”, „Koncertmesterek”, és „Művészeti Tanácsok” rovatcímmel, elsősorban áttekintést kívánnak nyújtani, de a cikksorozat végén óhatatlanul fog következni egy kiértékelés - az összes anomáliát kiemelve, ha úgy tetszik egy görbe tükör: ilyenek vagyunk mi.

Meg kell említenem, hogy a fenti - az alapszabály célkitűzéseinek megfelelő - tevékenységet egy csonka elnökség látta el - természetesen mindenféle honorárium, vagy akár költségtérítés nélkül, vagyis társadalmi munkában, továbbá egy titkár az érvényes minimálbérnek megfelelő összegért. Szűkös kereteinkre való tekintettel úgy próbáltuk növelni aktivitásunkkal együtt újságunk információ mennyiségét és színvonalát, hogy közben - az árak emelkedése ellenére csökkentettük egyes számok egy oldalra jutó költségeit. Sajnos a folyamatos áremelkedések miatt to-

vább nem tudjuk mérsékelni kiadásainkat, ugyanígy a működési költségeket sem tudjuk csökkenteni, ezért a jövőben tagdíj fizetését kell kérnünk a tagszervezeteinktől.

Számot kell vetnünk azzal a ténnyel, hogy ha egy társadalmi szervezet ennél aktívabban akar részt venni a döntések előkészítésében, az érdekegyeztetésben, akkor ennek meg kell teremteni az anyagi, ezen keresztül az infrastrukturális, és a személyi feltételeit is.

Nem hinném, hogy túl sok az olyan működőképes társadalmi szervezet Magyarországon, ahol a tagok rendszeresen csak az általuk megjelölt orgánom költségeinek fedezetére fizetnek, mely azonban effektíve csupán a költségek 70-80%-át fedezi, a szervezet mindennapi működéséhez pedig nem fizetnek tagdíjat. Hogy lapunk mégis meg tudott jelenni, azt - túl az egyéni áldozatvállaláson - elsősorban a Zeneművészek Szakszervezete anyagi részvállalásának, másodsorban a nem kis energiaráfordítást igénylő, különböző pályázati munkák elkészítése nyomán elnyert támogatásoknak köszönhetjük. Valójában adminisztratív működési képességeinknek is jelenleg az állami dotáció az egyetlen forrása, ami azonban egyáltalán nem biztosított a jövőre nézve.

Nem elfelejthető, hogy - bár pont a zenekultúra az a terület, ami eddig, talán éppen a hangos „itt a farkas” kiáltásunk miatt a legkevésbé katasztrófasújtott - a közeljövő, sajnos, jó néhány zenekarunk számára ma még megválaszolhatatlan kérdéseket hordoz.

Így ma sem véglegesen eldöntött az Erkel Színház zenekarának, vagy éppen a Filharmóniai Társaságnak a jövője, ugyanígy kérdés, mi lesz az ÁHZ-val, ha önálló lesz (csak a jövő fog választ adni arra, hogy mit ér egy állami zenekar, ha magyar), de azt is szorongva várjuk, mi lesz a Rádiózenekarból a Média-törvény nyomán.

Ahhoz, hogy e kérdések megválaszolásánál mi is ott lehessünk, kívánatosnak tartom a jövő feladatainak nemcsak szóbeli felvázolását, de az anyagi eszközök meghatározásával, azok függvényében az elvégzendő és elvégezhető feladatok pontos behatárolását is.

Nem tartom elképzelhetőnek a szimfonikus zenekarok létbiztonságát is je-

lentő jövőjét anélkül, hogy szövetségünk az elosztási rendszerekben nem, vagy csak passzív résztvevőként szerepeljen.

Nekünk lassan ki kell dolgozni azt is, ami alapszabályunk utolsó pontja, de nem kezelhetjük utolsó sorban: kidolgozni a zenekarok egységes szervezeti struktúráját.

Amíg nem lehet tudni egy zenekar fenntartását illetően mit takarnak bizonyos fogalmak, addig az elosztási rendszerek nem fognak kielégítően működni. Addig bármilyen, arra egyébként nem jogosult együttes beleerőltetheti magát bármilyen elosztási rendszerbe, vagy ellenkezőleg, társaival azonos gondokkal küzdő zenekar maradhat magára társaival ellentétben, mert nem felel meg bizonyos jogalkotói sémáknak.

Mindaddig amíg az elosztási rendszerek nem találnak fogódzkodót, lesznek szerencsés és nem szerencsés zenekarok. És a szerencsés zenekarok nem tudják magukkal húzni a rosszabb kondíciókkal rendelkezőket, mert nincsenek elosztási elvek. Rosszul felfogott egyenlősdi működik, és nem tudni, melyik zenekar mikor esik ki a bugyorból, vagy melyik zenekart melyik rendelkezés sújtja jobban.

Meg kell végre alkotni azt az egységes elosztási rendszert, mely figyelembe vesz minden lényeges körülményt, nem gátolja az ügyeseket, a jobbkat a többlet megszerzésében, de megvédi a gyengébbeket a leszakadástól. Ehhez meg kell alkotni a szabályokat is, hogy egyetlen szimfonikus zenekar se indulhasson „hendikeppel”. Ne mondhassa magáról az 50 tagú zenekar, hogy 100 tagú, a provinciális zenekar, hogy országos feladatokat lát el, és a budapesti kamarazenekar, ad absurdum egy kamarazenekarnak nevezett növendékzenekar, hogy egy adott vidéki város zenei igényeit kielégítő, állandó költségvetési gondokkal küzdő zenekar.

De szégyenkezés nélkül mondhassa egy 120 tagú, országos feladatokat ellátó, minden tagját főállásban foglalkoztató, igenis mérhetően magas színvonalat produkálni tudó zenekar, hogy magasabb dotálást igényel, mint egy 70 tagú provinciális, alkalmi kisegítővel működő, havi 2-3 koncertet adó zenekar, és szégyenkezés nélkül mondhassa a helyét becsületesen megálló, nem

sztárművészeket alkalmazó zenekar is, hogy hasonló feladatok ellátásáért nem lehet negyedannyi bért fizetni.

Egyáltalán, juthassunk el odáig, hogy törvényalkotóink meghatározzák: e hivatás megfelelő műveléséhez mely szinteken, a mindenkor érvényes minimálbér hányszorosát köteles a fenntartó előteremteni.

Tudnunk kéne, hogy a fenntartás szempontjából mit takarnak a fogalmak: országos hatáskörű, kiegészítő nélkül működni tudó, teljes hangszerállományt birtokló és karbantartó, tagjai alsó, vagy felsőfokú diplomával bíró, mellék vagy főállású foglalkoztatottak, önálló jogi személyként működő, stb.

Ezek a célok nem eshetnek ki terveinkből, ezek nélkül csak esetleges és átmeneti lehet minden elért eredményünk.

Szövetségünk jövőjének záloga nem az, hogy egy bizalmat kapott elnökség hogyan tud sáfárkodni az anyagi támogatással, és szerény eszközeivel hogyan tud az elviselhető társadalmi és szakmai atmoszféra létrehozásához hozzájárulni. Jövők záloga: mennyire fogja magát érdekeink elérése céljából aktivizálni a tagság. Nem maradhatunk a Pál utca és a Lordok Háza bájos, de nem túl komoly keresztesénél. Tanulnunk

kell az önszerveződést és le kell mondanunk arról, hogy valaki az ellenszervezeteket, vagy az ellenünk tévőket internálni fogja. Csak saját magunktól várhatunk segítséget, és ha már egyetlen támogatónk sem kap a szívéhez, ha bajban vagyunk, akkor nekünk kell velük beláttatni, hogy milyen nagy bajban lennének nélkülünk.

Ehhez kell a mi elhatározásunk, hogy több hittel, pénzzel, közös munkával, propagandával és lobbizással akarjuk szövetségünk céljait megvalósítani.

Mik a legfontosabb teendőink még?

Újságunkban teret kell engedni mindazon írásoknak, melyek javítják zenekari kultúránkat és kulturáltságunkat, elsősorban azért, hogy mind belföldön, mind külföldön szalonképesebbé tehesük zenekarainkat.

Kiemelt szerepet kell adnunk a hangszer-, és zenekari játék technikai problémáit érintő kérdések tárgyalásának, valamint a Szövetségünk égisze alatt - elsősorban fiatal, kezdő zenekari muzsikuskok számára - zenekari kurzusokat kell szerveznünk prominens hazai és külföldi zenekari szakemberek részvételével.

Meg kell oldanunk a legfontosabb zenekari állásokat tartalmazó kották magyarországi terjesztését, kiadását.

Mindannyiunk adminisztrációját megkönnyíthetné, ha sikerülne anyagi fedezetet találni egy „Muzsikus” naptár kiadására, mely a számunkra megfelelő regiszter mellett a legfontosabb - zenészek számára használható - információkat tartalmazná.

Célszerű lenne egymást megismerni „élőben” a hangversenypódiumon. Cserelátogatást kellene szervezni a zenekarok művészi testületeinek.

Szimfonikus zenekari fesztivált kellene szervezni nemcsak egymás megismerése, de térnyerésünk és közéleti image-ünk javítása érdekében.

Sorolhatnám a szebbnél szebb, a jobbnál jobb terveket, azonban még egyszer: a megvalósításhoz elsősorban közös akarat, másodsorban közös cselekvés, harmadsorban pedig anyagi áldozat szükséges.

Személyem iránt eddig megnyilvánuló bizalmat ezúton megköszönve kívánom, hogy a Szövetség a jövőben az összetartása révén egy erejében növekedő szervezetté váljék, melyhez az energiát a tagok növekvő aktivitása fogja szolgálni, mely egyben lehetővé tenné a mindannyiunk által csak óhajtott gyakoribb, rendszeresebb és kötetlenebb közös konzultációkat.

CORPUS

HANGSZERKERESKEDÉS ÉS JAVÍTÓMŰHELY

KIÁLLÍTÁS
ÁPRILIS 20-21.

SELMER

PATRICK SELMER
marketing igazgató

Francia vendégszaxofonos
Conservatoire national superieur
de musique de Paris hallgatója

VANDOREN

PATRICK SCHEIDECKER
gazdasági igazgató

JEAN-PAUL GAUVIN
fejlesztési igazgató

VENDEGEINK:

A kiállítás helyszíne: Fészek Művészklub 1073 Bp., Kertész u. 36.

KIVONAT A SZIMFONIKUS ZENEKAROK SZÖVETSÉGÉNEK 1996. FEBRUÁR 14-ÉN MEGTARTOTT ORSZÁGOS KÖZGYŰLÉSÉRŐL

Módosított napirendi pontok:

- Tájékoztató a Szakszervezet tevékenységéről (Gyimesi László)
- Beszámoló a Szövetség munkájáról (Popa Péter)
- Vita a beszámolókról -Egyebek

Popa Péter elnöki beszámolója utáni hozzászólók legfontosabb gondolatai...

— *Héthy Apor:* A zenekari tevékenységet előbb-utóbb szabályozni fogják. Az állami szabályozást megelőzendő ezt a szövetségnek kell megtenni. Ez elősegítené nemcsak az állami, de a magán elosztási rendszerek tájékozódását a zenekarokat illetően.

— *Kovács Géza:* A kategorizálás ambivalens helyzetet eredményezhet. Ami Németországban jól működik, az nem biztos, hogy nálunk is beválik. Magyarországon kevés zenekar van, de azok sokszínűek. A szimfonikus zenekarok mibenlétének meghatározásával egyetértenek.

— *Nemes László:* A beszámolókkal egyetértenek. Eredményt elérni csak apparátussal lehet. A kategorizálás érdekeket sértene, összeveszítene a zenekarokat. A produkció minősít. A szövetség feladata lobbizás, a művészetpártolók megtalálása. A kulturális bizottság megnyerése a zenekarok helyzetét megoldhatja.

— *Héthy Apor:* Struktúrákat kell létrehozni objektív és szubjektív elemekkel. Ezt pedig végezzék a hozzáértő muzikusok, nem pedig a hozzá nem értő hivatalnokok.

— *Sir László:* Jó a szórt fenntartói rendszer. A kategorizálás ellen vagyok. Minősítő szerepe van. Valamilyen meghatározás mégis kell: mit jelent a szimfonikus zenekar, mit a kamarazenekar. Mit jelent az önkormányzati zenekar, mi a feladata. Alapvető problémákra kell egységes rendszert kidolgozni.

— *Pothof Csaba:* A vidéki önkormányzati irányítás veszélyes tendenciákat indított el. Gátolják a más önkormányzat területén szervezett vendégszerepléseket, ami bevétel-kiesést eredményez. A zenekari muzikus képzés, zenekari kotta-anyagok felkutatása fontos feladat.

— *Hajdók Judit:* A Szombathelyi Szimfonikus Zenekar van a leghátrányosabb helyzetben, mert megyei önkormányzati zenekar. A képviselők távol vannak, a zenekar pedig magáról nem dönthet.

— *Hollerung Gábor:* Konzultálni kell a színházi körökkel és hasonló megoldásra törekedjünk. Garanciákat és követelményeket kell kiharcolni. A pénzeket más-hogy kéne elosztani. Utánpótlás: zenekari akadémia, kurzusok.

— *Fenyő Gábor:* Jó, hogy van szövetség. Céh-szerűen kellene működni: Szigorú szakmai követelmények, erős védelem. Egymás közötti sorrenddel ne foglalkozunk. Szervezet kell aminek súlya van. Szabályozottságra törekedjünk.

— *Szabó Zsolt:* Sántít a színházakkal való összehasonlítás. Operatív bizottság készítsen munkatervet.

— *Nemes László:* Sorsdöntő két hónap előtt állunk: folyik az állami finanszírozási rendszer kidolgozása.

A hozzászólások után a mandátumának lejártja miatt leköszönt az elnökség.

A közgyűlés jelölőbizottságot választ, Borbíró Éva, Hajdók Judit és Kovács Géza személyében.

Levezető elnöknek Kovács Gézát választják meg.

— *Nemes László* módosítási javaslata: Igazgatók is képviselhesék zenekarukat a szövetségben, valamint annak elnökségében. Ezzel nőne a szövetség tekintélye.

— *Hajdók Judit:* Az igazgatók felkészültebbek és tájékozottabbak. Eredetileg a munkaadók és a munkavállalók ügyis külön szövetséget kívántak létrehozni, ami most együtt működik.

— *Kovács Géza:* A Magyar Rádióban más a helyzet, ott nincs igazgató. Az érdekvédelem szakszervezeti feladat, a szövetség nem munkáltatói, de szakmai szervezet.

— *Popa Péter:* Támogatom, hogy az igazgatók aktív részvétele révén, nagyobb apparátus legyen a szövetség mögött.

— *Kovács Géza:* Módosítási javaslat / 3. §. 1. pont: Zenekari vezetők választható módon vegyenek részt a szövetség munkájában.

— *Héthy Apor:* Azok a vezetők akiket a zenekar javasol.

— *Kovács Géza:* Ez csak ott fontos tényező, ahol a társulatnak nincs beleszólása az adminisztratív vezetésbe. Ahol pályázat útján kerül a vezető a zenekar élére, ott nem kérdőjelezhető meg a vezető képviselői joga.

— *Borbíró Éva:* Az igazgatót a fenntartók teszik oda, ezért a művészeti bizottságok válasszák a delegált személyt.

— *Sir László*: A művészeti tanácsok delegáltjainak nincs köze a zenekarokhoz, korlátolt kompetenciával rendelkeznek. Jognyilatkozatot csak igazgatók jogosultak tenni. A művészeti bizottság csak a kollégák szakmai érdekeit védi, felelőségre nem vonható.

— *Nemes László*: Az igazgatót és a művészeti bizottságot is a zenekar delegálja.

— *Gyimesi László*: Egy zenekarnak egy szavazata legyen.

— *Popa Péter*: A zenekarokat egységesen legyenek kénytelenek képviselni a küldöttek. A kérdéseket végigjártuk, nagyobb hatásfokkal működő elnökségre van szükségünk.

Módosító javaslat az elnökség számának emelésére háromról öt főre.

Szavazás: A javaslatot a közgyűlés két elenszavazattal és egy tartózkodással elfogadta.

A közgyűlés őszinte elismerését fejezte ki a leköszönő elnökségnek, kiemelten Popa Péternek.

Javaslatok az öt fős elnökség tagjaira:

Bodacz Győző; Fenyő Gábor; Hajdók Judit; Kovács Géza; Kőrösi Miklós; Nemes László; Popa Péter; Sir László. Nemes László és Fenyő Gábor visszalépett.

Nyílt szavazás az elnökségi tagságra:

Bodacz Győző	10	szavazat
Hajdók Judit	5	szavazat
Kovács Géza	12	szavazat
Kőrösi Miklós	9	szavazat
Popa Péter	12	szavazat
Sir László	9	szavazat

A megválasztott elnökség:

Bodacz Győző, Kovács Géza, Kőrösi Miklós, Popa Péter, Sir László.

A közgyűlés elnöknek egyhangúlag *Popa Pétert* választotta.

Az újraválasztott elnök megköszönte a személye iránt megnyilvánuló bizalmat. A jövőre nézve a zenekaroktól és a művészeti bizottságoktól nagyobb aktivitást kért. Legfontosabb teendőnek a zenekarok folyamatos megjelenítését, illetve ismételt - az elosztási rendszerek számára megteremtendő zenekari struktúralis ismérvek megfogalmazását és konszenzus alapján történő rendszerbe foglalását ítélte.

Gyimesi László kiemelte a „Zenekar” cí-

mű kiadvány propaganda jellegét, valamint a működési feltételek tagdíj befizetése révén való javításának fontosságát.

Szabó Zsolt javasolta minden zenekar számára évi egy olyan koncert szervezését, melynek bevételeit a Szövetségnek utalnák át, a hatékonyabb szakmai érdekvédelem kifejlesztése érdekében.

Nemes László: Fontos az újság további megjelenése. A finanszírozás mellett fizessünk évi 25 000.-Ft tagdíjat.

Popa Péter: A lap további finanszírozásának feltétele számonként és zenekarokként minimálisan 20 000.-Ft.

Szavazás: A tagság egyhangúlag megszavazta az évi 25 000.-Ft-os tagdíj mellett a számonkénti 20 000.-Ft lap hozzájárulást.

Popa Péter javasolta, hogy a zenekarok rendeljenek további példányokat az újságból hangversenyeken történő terjesztésre 120.-Ft-os egységáron, ezzel is javítva a zenekarok propagandáját, és egyben a lap finanszírozását.

Zárszó után a közgyűlést berekesztette, megjelölve az elnökségi ülés hozzávetőleges idejét és témáját, melyhez kérte az igazgatók együttműködését.

- TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁSI TENDENCIÁK

A nyugdíj- és egészségbiztosítási rendszer mai működése kirovó-elosztó elven alapul. Mit is jelent ez?

A munkaképes lakosság jövedelméből az állam adó formájában levonja a társadalombiztosítási járulékot (kirovó rendszer), majd az így felhalmozott összeget szétosztja az egészségügyi és nyugdíjköltségekre (elosztó rendszer).

Hogy meddig tartható fenn ez az állapot az igények teljes ki-elégítésére? A népesség létszámának alakulását előrevetítve körülbelül 5-10 évig. És mi lesz azután? Valami teljesen más.

A statisztikai előrejelzések szerint 10 év múlva várható a demográfiai robbanás. A háború után és a Ratkó-korszakban születettek szinte egyszerre, 2006-ban szeretnének nyugdíjba vonulni, és a jelenlegi kirovó-elosztó rendszer alapján élvezni megérdemelt nyugdíjukat. De ekkora tömegű nyugdíjast a 60-as, 70-es években született kevés számú munkaképes „gyerek” sajnos nem fog tudni eltartani.

A halandósági mutatók az európai átlagtól negatív módon térnek el. A férfiak átlagéletkora már az 50 év felé közelít (gyakori a szívinfarktus, és a keringési megbetegedések okozta korai halálest, amelyek életviteli és gazdaságpolitikai okokra vezethetők vissza), míg a nők életkora a 80 év felé tendál. „Az idős hölgyek országa lesziünk” (a betegségek előfordulásában a nők körében a daganatos megbetegedések a leggyakoribbak, szerencsére egyre több gyógyítható).

Milyen megoldásokat javasolt az állam a katasztrófa elkerülése érdekében?

1. A nyugdíjkorhatár felemelésével a jogosultság többféleségével fokozatosan

szélesítik a nyugdíjbalépés időpontját.

2. Állami minimumnyugdíj bevezetését tervezik, amely állampolgári jogn járna, és ezzel egyidejűleg a TB-járulék mértéke csökkenne.

3. A munkában töltött idő és keresetek a vállalati nyugdíjpénztárak szolgáltatásaiban tükröződnének.

4. Öngondoskodással egyéni szerződéseket köthetnek már ma is az állampolgárok a biztosítótársaságoknál, melyet az állam 20 % személyi jövedelemadó visszatérítésével ösztönöz, amennyiben hosszú távú élet- vagy nyugdíjbiztosítási célú a szerződés.

Ezek a gondok, tendenciák a művészek, a zenészek társadalmában hatványozottabban jelentkeznek.

Ebben a szakmában ugyanis az állandó státusz sajnos és szerencsére igen ritka. Sajnos azért, mert a szerződéses munkaviszony szinte soha nem ad igazi biztonságot, de szerencse is, mert egy jó szerződés helyett mindig jöhet egy még jobb, és akkor menni kell. Ezért a hárompólusú nyugdíjrendszer:

1. *állami nyugdíj*
2. *vállalati nyugdíjpénztár*
3. *öngondoskodási nyugdíjpénztár*

A művészek számára többnyire kétpólusú lesz, vagyis az állami minimálnyugdíjon kívül öngondoskodással tudják megalapozni saját betegség- és nyugdíjellátásuk kiegészítését.

Ezért már most mérlegre kell tenni a jövőt, és mérlegre lehet tenni az egyre szélesedő nyugdíjbiztosítási ajánlatokat is.

Milyen szolgáltatások ezek?

1. Tőkebefektető takarékosági formák, melynek eredményeként a nyugdíjas vagy nem kereső évek anyagi biztonságát kínálják.

2. Gondoskodás a családtagokról.

Ezen szerződések legfontosabb eleme a választhatóság.

- Az idő megválasztása attól függ, hány éves korban kíván valaki járadékot, vagy a felhalmozott tőkét kézhez kapni. Ez lehet 1, de akár 45 év is.

- Az összeg megválasztása az egyéni igényektől és az egyéni pénztárcáktól függ. Lényege, hogy a jelenlegi értéken szerződött szolgáltatást fogja visszakapni,

bármilyen inflációs változás is következik be az évek során. Amennyi ma fedezné a nyugdíjas évek vagy egy leendő vállalkozás költségeit, annak megfelelő havi vagy éves díj kerül kiszámításra.

- A felhasználás célja szerint lehet csak nyugdíj célú, amely örökös életbiztosítással összekap-

csolt forma, ahol már másnap életbe lép a szolgáltatás.

Szeretném felhívni a figyelmet egy betegségbiztosítással kombinált élet- és nyugdíjbiztosítási formára, amely anyagi védelmet nyújt a Magyarországon leggyakrabban előforduló szív, keringési és daganatos megbetegedések diagnosztizálásakor.

Az egészségügy biztosítási alapokra állítása még kialakulatlan, első lépésként az ún. „rettegett betegségeket” vonták be az öngondoskodási lehetőségek körébe.

A különböző élet- és nyugdíjbiztosítási formák minden korosztály számára megoldást ígérnek, ha idejében felismerik fontosságát, és anyagi lehetőség nyílik a megfelelő mértékű takarékoságra.

Fritz Józsefné
N-N Biztosító Rt.
Budapest

Az ember indulás előtt böngészi a világtlaszt, és alig leplezett izgalommal nézegeti: Hát hol is van az az Ázsia?

Régmúlt földrajzórák, napi újsághírek, világutazók elbeszélései és közhelyek kavarnak emberünk fejében. Mígnem egyszer csak azon kapja magát, hogy egy jó félnapos repülőút után már meg is érkezett.

Innen kezdve aztán nincs menekvés: a meglepetések, új információk mérhetetlen özöne, az emberek, szokások, kultúrák mássága, az európai kultúra sajátos jelenléte, az ételek, mosolyok, templomok, tájak számunkra titokzatos és csábító világa elragad, és nem engedi, hogy ugyanazok maradjunk, mint annak előtte. Ez történik egy átlagos „újonccal”, aki először éli át a fenti izgalmakat.

Nem így a Magyar Állami Hangversenyzenekar tagjainak nagy részével, hiszen ők már a hetvenes évek közepe óta rendszeresen járnak Japánba, és Dél-Koreában is megfordultak már; így túl vannak az első megrázkódtatásokon.

Igen, megrázkódtatásokon, mert azért közelről átérezni azt, hogy ott, a Távol-Keleten nemcsak a napi időszámításban járnak előttünk kilenc órával, hanem gyakran a XXI. századból integetnek vissza, az azért már-már bosszantó...

Turnén volt tehát az ÁHZ egy hónapon át a „mesés keleten” 1995 november 18-tól december 13-ig. Az utazó rendszerint aggályos gondossággal válogatja össze, mit visz messzi útjára, majd hazatérve sokáig rendezgeti a hozott kincseket, melyek egy része elporlik a napok során, más részük nemzedékeken át őrzi a „nagy kaland” emlékét.

Nézzük, mit vitt az Állami Hangversenyzenekar, és mit hozott haza.

Vitte az európai és magyar kultúrának azt a részét, melynek tolmácsolására mindenkor vállalkozott: remekműveket Mozarttól Bartókiig, Beethovenól Mahlerig, Dvoraktól Kodályig. Társául szegődött a hosszú útra Lukács Ervin és Ránki Dezső is, hogy - mind a zenekar, mind az ottani közönség - régi ismerőseiként általuk még nagyobb rész jusson el a távoli földrészre, abból a nemzetközileg még mindig magasan jegyzett értékből, amit magyar zenekultúrának hívnak.

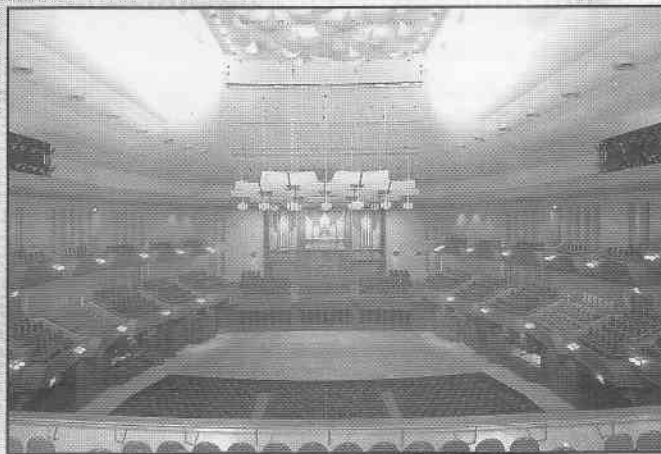
Találkozott persze az együttes helyi muzsikusokkal is - nem is akármilyenekkel!

A turné első állomása Szöul volt. Az átlagos utazó a valamikori háborúra, az „NDK-s megosztottságára”, forrongó, tüntető diákokra, egy jól szervezett olimpiára, újabban politika korrupcióra, valamint meglehetősen minőségű elektronikai cikkekre, autókra gondol Dél-Korea említésekor. Nos, ennek a képnek is ki kell egészülnie. A szemmel látható folyamatos gazdagodás a nyugati civilizáció értékeinek többnyire jó ízléssel megválogatott elsajátításával jár itt együtt, így a Sejong Kulturális Központot kétszer is megtöltő közönség „anyanyelvi szinten” értette Liszt, Bartók, Kodály, Brahms,

Grieg zenéjét. Sőt a két szólista, Sung-ju Lee és Hae-Jung Kim arról is meggyőzte a magyar muzsikusokat, hogy a világ másik sarkán szintén születhetnek olyanok, akik értőn tolmácsolják Bartókot és Grieget.

Ezt kellett tapasztalni a Japánban eltöltött három hét alatt is. Egyáltalán rá kell jönni és emlékezetbe kell vésni, hogy „európai kultúra” birtoklása nemcsak a mi privilégiumunk és legfőképp birtoklásával nem válunk felsőbbrendűvé.

Japán maga amúgy is a csodák és meglepetések országa, miért pont a zene területén ne tartogatna meglepetéseket? Ne pusztán Yo-Yo Mára vagy Seidzi Odzawára, esetleg Kobayashi Ken-ichiróra gondoljunk, meri ők létezésükkel, művészetükkel cáfolnak minden - leginkább a savanyú szőlőtől - rossz ízű előítéletet, hanem azokra a tízezrekre akár,

A JAPÁN HANGVERSENYTEREM

akik a mesés koncerttermeket rendre megtöltötték. Ugyanis saját kultúrájukat, így zenéjüket is megőrizték, azt naponta ápolják, de lelkükben jutott hely a mi magasrendű muzsikánknak is.

Nincs igazán pontos mércéje a kultúrának, de valamit mutat az a tény, hogy a tizenkilenc koncert egyikén sem tapasztalt téletközi szünetbe senki. Hogy az ÁHZ-nak helyet adó tokiói szállodában egyszerre volt ott a Moszkvai Szimfonikusok, a Kirov-társulat, a Toulousi Kamarazenekar, a London Brass, a Wiener Volkstheater és a MÁV Szimfonikusok Operettvilág Kft. produkciója, és a városban volt Ránki Dezső és Szvjatoszlav Richter. Bejáratott és számunkra gigantikus méretű koncerttermeik mind technikailag, mind akusztikájukat tekintve elsőrangúak. Éves műsortervükre bármelyik rangos európai társuk büszke lehet.

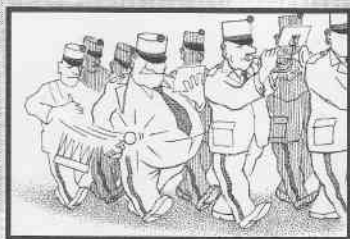
Vagy gondoljunk a Magyar Televízió karmesterversenyé-

re, melyet először Kobayashi mester nyert meg, majd Honna Tetsui, Izaki Masahiro következett a győztesek sorában.

Egyszóval rendkívüli, ahogy ez a nép alig száz év alatt saját magasrendű kultúrájába fogadta és ágyazta be a miénket.

Osakában a három és fél ezres Symphony Hallban Bartók Ránki által tolmácsolt I. zongoraversenye, majd Mahler Kobayashi által dirigált I. szimfóniája után majd negyven per-

cig tapsoltak, vagy a Távol-Kelet Concertgebowjának számító Suntory Hallban ötven percig tombolva ünnepelték két koncertje után az ÁHZ-t főzene-igazgatójával együtt. A legrangosabb japán

lap az Asahi Shinbum december 11-ei számában így írt az egyik ottani koncertről, ahol Mahler III. szimfóniája hangzott el: „Az ÁHZ-ra jellemző lágy hangzás, tiszta és pontos intonáció kiválóan megfelel Mahler III. szimfóniája hangulatához. A művet indító kürtösök nem a ma jellemző harsány, ijesztő, hanem telt, bensőséges hangvétellel nosztalgiát ébresztettek. Elképzelhető, hogy a világon van olyan zenekar, mely esetleg jobb kamarazeneészekből áll, de Kobayashi szuggesztíójával együtt a magyar együttes tökéletesen eleget tett a mahleri természet-harmóniavilág tolmácsolásának.”

Ezután a kritikus, Ryosuko Hatanaka összehasonlítást tesz a korábban ott járt Berlini Filharmonikusok és az ÁHZ között. Többek között megjegyzi: „Míg a berliniek játéka izgalmat, feszültséget keltett, addig az ÁHZ nyugalmat és kiegyensúlyozottságot árasztott”

Jó-jó, mondhatnánk szép dolog a siker, végül is száz ÁHZ-s utazott egy jót, de mit segít ez bajainkon? Ha ilyen kérdés komolyan elhangozna, sejteni lehetne, merre is van az a bizonyos, pejo-

ratív értelemben vett Ázsia. Így csak annyit: Dél-Koreába az ÁHZ távozta után néhány nappal, Tokióba ottani utolsó koncertjekor érkezett meg a magyar kormányküldöttség. Némely politikai vagy pénzügyi tárgyalópartnere esetleg előző nap még a magyar zenekarnak tapsolt, vagy a róluk szóló kritikákat olvasta, a tárgyalás során pedig esetleg arra gondolt, hogy mégsem lehetnek akármilyenek a magyarok, ha ilyen zenekarra is telik a tehetségükből és - az ott különösen nagy becsben tartott - szorgalmukból.

Ha megnézzük végül is, mi maradandót vitt magával az ÁHZ, talán azt a több mint ötvenezer főnyi közönséget kellené faggatóra venni, mely olyan lelkesen és hálával ünnepelte a magyar zenekart.

Meg az együttest meghívó, legnagyobb ottani ügynökséget, a Japán Arts-ot, mely - szemben néhány hazai kritikussal - úgy ítéli meg, hogy az ÁHZ a nemzetközi zenei élet egyik legrangosabb közreműködője, így hosszú távon szeretne vele továbbra is együttműködni. Legközelebb 1998-ban rendez egyhónapos magyar fesztivált az ÁHZ-ra alapozva, az itthon és a nagyvilágban élő legnagyobb magyar művészek közreműködésével.

Ez az elismerés tekinthető talán a legértékesebb kincsnek is, amellyel a Magyar Állami Hangversenyzenekar hazatért.

- kg -

ハンガリー国交響楽団
 ●日時 11月22日(水) 18時開場 - 18時30分開演
 ●会場 新潟市民文化センター
 ヴァイオリン 矢部達哉
 指揮: 本名啓二
 主催: 福島放送
 2階27列32番

Az ÁHZ Ausztriában

Alig érkezett meg a Magyar Állami Hangversenyzenekar a Távol-Keletről, máris készíthették a zenészek útleveleiket. Ausztriába indultak, ahova a Bartók-év lezárásaként kaptak meghívást.

Állandó első vendégkarmesterük, Fischer Ádám vezényletével először Linzben, a Brucknerhausban, majd Bécsben, a Konzerthausban léptek fel. Linzben a

Cantata Profana, Liszt A-dúr zongoraversenye és a Psalmus Hungaricus hangzott el.

Bécsben szintén a Psalmus és a Liszt-mű, majd a teljes Csodálatos mandarin szólalt meg. A tenor magánzólamokat a hirtelen megbetegedett Daróczy Tamás helyett a bravúrosan beugró Bándi János, a Cantata mélyszólamát Gáti István énekelte. A Liszt-művet az amerikai születésű, de Salzburgban vi-

lágsztárrá avatott Tzimon Barto adta elő. A zenekar társa az oratórikus művekben és a balettzenében a Magyar Rádió méltán ünnepelt énekkara volt.

Az előadások jelentős közönségsikert arattak. A megjelent nagyszámú kritikák a legnagyobb elismeréssel szóltak a magyar előadók hiteles és magas szintű előadásairól.

-kg-

„ Sok szép élmény van mögöttem ”

Gyermánné Vass Ágnes

Pécsett született, ott él és dolgozik, a Pécsi Filharmonikus Zenekar koncertmestere. Tanára a zenekar régebbi kiváló koncertmestere M. Graef Matild volt, akit a mai napig a példaképének tart.

A pécsi tanulmányok után a weimari Franz Liszt Hochschule ösztöndíjasaként szerzett művésztanári diplomát Fritz Ehlers professzor növendékeként. Majd a diákevek után visszatért szülővárosába, ahol a Művészeti Szakközépiskolában kezdett el tanítani, illetve sikeres próbajáték után a Szimfonikus zenekar koncertmestere lett.

Hogyan lesz valakiből koncertmester? Milyen elvárásoknak kell megfelelnie? Mi teszi a hegedűst koncertmesterré?

- Attól, hogy valakit kineveznek még nem lesz koncertmester. A dolog ott csak kezdődik. Bizonyos alapvető adottságok mellett feltétlenül kell hozzá az idő, aminek múlásával - szokás a néha rosszszíű szót használni - bizonyos rutinra tesz szert. Hogy számomra a „rutin” szó miért rejt valamilyen mellékzöngét? Szerintem nagyon fontos a gyakoroltság, de csak akkor, ha nem párosul elfásulással, a dolgok sematikussá degradálásával. Talán inkább a „tapasztalat” szó jobban illene rá, hiszen sokszor a saját baklövéseit nevezi az ember tapasztalatnak. Ezekből önkritikusan levonva a tanulságot, sokat segít a pályán való előmenetelben.

- Azt hallottam, hogy a háború előtti

években és azután is jó néhány évig a Zeneakadémián végzett magyar hegedűsök uralták Európa, de mondhatjuk a világ koncerttermeit. Tény az, hogy igen sok hegedűs ment külföldre. A te esetében ez éppen fordítva van. Külföldön végeztél és itthon dolgozol. Miért éppen így alakult az életed?

- Arra a kérdésre, hogy miért jöttem haza, miért itthon dolgozom, rövid a válasz: itt vagyok itthon, ez az ország és szűkebben ez a város a hazám. Tisztában vagyok vele, hogy néha „tép a balsors” bennünket és itt várjuk a „víg esztendőt” is, és reménykedünk.

Engem minden érzelmi szál ehhez a városhoz köt. Annak idején férjem Gyermán István az én kedvemért költözött Budapestről Pécsre, és rövid időn belül ő is végérvényesen ideköltözött.

- Mire emlékszel vissza koncertmesterről működésed hosszú éveiből? Milyen kellemes vagy kellemetlen események történtek ezalatt, amit érdemes lenne elmondani?

- Legszívesebben azokra a gyönyörű évekre emlékszem, amikor férjemmel együtt egy pultnál muzsikáltunk a zenekarban - egészen 1990-ben bekövetkezett tragikus haláláig. Soha senkiből nem éreztem olyan lelkesedést és szuggesztivitást áradni, mint belőle, ami óhatatlanul rám is átragadt. Abban reménykedem, hogy ez fordítva is így volt, hiszen nagyon szerettünk együtt dolgozni.

- Milyen feladataid vannak mint koncertmester? Hogyan tudnád jellemezni a zenekarral való kapcsolatodat?

- Erre a kérdésre egyszerű a válasz.

A pécsi zenekar szerencsére egy olyan együttes, ahol érvényesülhet az „egy mindenkiért - mindenki egyért” elv. Az egyre nehezedő körülmények, a világ teljes elanyagiasodása közepette az én kollégáim megmaradtak embernek. Nyitottak minden jóra, és ki-ki a képességei szerint a legjobbat igyekeznek nyújtani - függetlenül fizetési kategóriájától. Részemről soha nem akarok szándékosan megbántani senkit - ha véleményt kell mondanom, kritikát kell gyakorolnom, a cél érdekében teszem. Sosem tartottam a véleményemet egyedül üdvöztetőnek - a problémát meg szoktuk beszélni, hogy egy konkrét példát is említsék: az a jó vonás, amit az adott vonóskar a lehető legegyszerűbben meg tud valósítani.

Az optimális megoldás is relatív - így egy kis kompromisszummal sokszor jobb eredményt lehet elérni, mint egy kiforszírozott, ellenállásba ütköző megoldással, ami az adott testületnek idegenül hat. Megfigyeltem, hogy ál-

talában a jó karmestert is az jellemzi, hogy tud engedni, látva a valós technikai határokat, s „amit veszít a réven, behozza a vámon” - zeneileg annyit pluszt nyújt, hogy az oldottabb légkörben észrevétlenül tűnnek el a technikai nehézségek. Ezt a megközelítést tartom ideálisnak. Az állandó ostromozás, a hibák folytonos hangoztatása csak kedvét szegi és önbizalmát csökkenti a muzsikuskoknak. Ilyen próbasorozat után általában sápadt, félszeg produkciók születnek. Természetesen ez nem azt jelenti, hogy nincsen szükség a tükörtartásra és a maximális igényességre. Erre való a műhelymunka - amit nálunk sajnos igencsak megrovidít a zenekar hallatlanul nagy igénybevétele. „Mindenevő” zenekar vagyunk, a szimfonikus koncertek mellett operarett-balet-musical zenei feladatok tarkítják a repertoárt.

- *Mennyire van lehetőség az igényességre a zenekari játékban és a saját játékodban ennyiféle stílus és leterheltség mellett?*

- Nem könnyű ilyen tempó mellett igényességet követelni és legbelül igényesnek maradni. De az is igaz, hogy az ember nem tud tenni a saját belső törvényei ellen, s ez nálunk - szerencsére - a legtöbb muzsikusból így működik. Ezért is nem olyan nehéz a mindennapi küzdelem a hangminőségért, a tiszta intonálásért, a helyes frazeálásért, hiszen közös törekvésről van szó.

- *Az előbb beszéltél az ideális karmesterről. Milyen egy ideális karmester-koncertmester kapcsolat?*

- A karmester - mint híd a zeneszerző és a muzsikuskok között - vitathatatlanul meghatározza a zenekar előadói arculatát. Az ő ízlése, igényessége döntően rányomja a bélyegét az előadott zene-művekre. A koncertmester feladata nem az, hogy kritizálja a karmester zenei felfogását, felülbírája esetleges megoldásait, ütésttechnikáját. Hagynia kell, hogy „megszóaljjon” a pálca, elne dolgoznia nem szabad.

Ám szinte észrevétlenül, kamaramuzsikusk társaként igenis lehet korrigálni egy-egy tempót, irányítani egy-egy dinamikai folyamatot. A jó karmester általa-

ban igényli is ezt a fajta együttműködést, és lereagálja a jó kezdeményezéseket.

- *Van rá mód és lehetőség, hogy szólót játszzál zenekaroddal? Egyáltalán, milyenek a lehetőségek Budapestről vagy 200 kilométerre?*

- Gyakran vagyok abban a szerencsés helyzetben, hogy szólót játszhatok zenekarommal. Például nem is olyan régen Sarasate Zigeunerweisen és Rimszkij-Korszakov Seherezade szólót, valamint Beethoven F-dúr románát játszottam, a Zeneakadémián pedig Balassa Sándor Hegedűversenyét. Milyen lehetőségek vannak a fővárostól 200 kilométerre? Megvan az önálló városához kötődő belső életünk, de igen gyakran van lehetőségünk a kitekintésre is - sokat járunk külföldre, részt veszünk különböző fesztiválokon. Így nemrég Beethoven IX. szimfóniájával jártunk Svájcban és Németországban, de számos koncertet adtunk San Malótól Nürnbergig is. Sajnos Budapest még mindig zenei központnak számít - többnyire odakoncentrálódik a figyelem is. A „vidéki muzsikusk” címszó ellen mindig tiltakozom, hiszen csak kétféle muzsikusk létezik: jó és rossz. Ez pedig nem a földrajzi helyzet kérdése. Tudomásul kell venni a főváros elszívó hatását, esetleg a jobb anyagi körülményeket, a nívós együttesek közötti válogatás lehetőségét.

- *Kikkel volt alkalmad együtt játszani? Értem ezalatt a karmestereket, művészeket.*

- Nagyon sok jelentős egyéniség - úgy karmester mint szólista - állt már a zenekarunk élén. Sok szép élmény van a hátam mögött.

- *Tanítás és utánpótlás. Hogy van ez Pécsen? Milyen lehetőségeid vannak ezen a területen?*

- Szerencsére az utánpótlás kérdése jelenleg meglehetősen kedvező, ami a jövő fedezetét jelenti. A zenekar tagjai általában a helyi intézményekben tanítanak, és így él a kapcsolat a zenei pályára készülők és a zenekar között. A magam részéről a Zeneművészeti

Főiskola vonós tanszékének vagyok a vezetője, és elmondhatom, igen tehetséges növendékeink vannak. Az orientáció a zenekari munka felé igencsak megnövekedett - tehetséges fiatalok ülnek szinte minden szólóban. A nemrég még olyan sarkalatos problémát jelentő vonóshiány is megoldódik lassan.

A mai frissen végzettek profi módon ugranak fejest a zeneirodalom igen nehéz műveibe - gondolok itt például az első fuvolistánkra - mintha mindig együtt dolgoztunk volna vele, olyan jól illeszkedik bele a munkába.

- *Sok nő van a zenei pályán. Mint „nő” koncertmester érezted ennek előnyét vagy hátrányát?*

- Soha nem gondolkodtam azon, vajon jó-e az a tény, hogy nő létemre koncertmester vagyok. Szerintem ez nem meghatározó probléma. A muzsikálás nem kötődik nemhez, eszerint a koncertmesterség sem. Ami inkább foglalkoztat - és bevallom néha bánt is - szakmánk teljes elnöiesedése. Egészséges arány volna jó, de a „hol vannak a magyar vonósok” kérdést lassan felváltja bennem egy másik: „hol vannak a magyar férfi muzsikuskok”? Miért nem vonzó számukra a pálya, hiszen rengeteg a tehetség? A válasz sokrétű és közismert, ne bolygassuk.

- *Beszélgetésünkben azt éreztem, a Te otthonod mindig Pécs volt, akármerre jártál, vagy jársz a világban, mindig haza kell menned Pécsre, fontosnak érzed zenei életének alakulását. Mit vársz a jövőtől?*

- A sok régi élményemen túl újabb szép eseményekre várok. Vállalom a szerénytelennek tűnő kijelentést: a Pécsi Szimfonikus Zenekar nagyszerű muzsikuskokból álló együttes. Bocsanat a profán megfogalmazásért: a karmester egy jövő-menő fajta, de nekünk egymásra kell építenünk, és együtt kell küzdenünk. Szeretem és becsülöm a muzsikustársaimat, és ez ad erőt - sok-sok év után is - elviselni a hétköznapiakat és értékelni az ünnepeket.

Balogh Beatrix

A bölcész zeneigazgató: Sir László

-Kérem, mondjon néhány szót önmagáról, mikor, hogyan került a zenekarhoz, hogyan indult el a zeneigazgatói pályán?

-Magyar német szakos gimnáziumi tanárként kezdtem pályafutásomat 1967-ben. Később, 1975-től '81-ig a Miskolci Városi Tanács művelődési osztályának voltam helyettes vezetője. A kultúra intézményeivel ekkor kerültem szorosabb kapcsolatba, itt ismertem meg a már akkor jó nevű Szimfonikus Zenekar munkáját, gondjait is. 1981-ben állásomról lemondtam, és ekkor kerültem a zenekarhoz igazgatónak.

A városi zenekarnál addig szokásos igazgató-karnagy feladatkör szétbontása akkor még eléggé úttörő megoldás volt, az pedig, hogy nem zenész az igazgató, még ma sem vált gyakorlattá. Három évre terveztem akkoriban a zenekarnál tölthető időt, ami alatt a jó szakmai színvonalú, de az intézményesülés alacsony fokán álló, elhelyezési gondokkal küzdő, viszonylag csekély foglalkoztatottságú együttesből önálló, stabil, gazdaságilag és munkakörülményeit tekintve is megfelelő működésű zenekar válik. Bár ezek a célok jórészt megvalósultak, én itt maradtam, beleszeretve a zenébe és az együttesbe, észre se véve az évek múlását, hogy tizenöt év azóta már eltelt.

- Milyen az a Zenekar amelyikbe csak így bele lehet szeretni?

- A zenekar Miskolc város zenekara, kizárólag városi fenntartású. 84 zenész tagja van, akik itt megtelepedett művészek, jórészt születésük szerint is miskolciak. Zenekari munkájuk mellett általában tanítanak a város zeneiskoláiban, szakközépiskolájában és a főiskolai tagozaton. Igen kiegyensúlyozott, összeszokott együttes a miénk, alig-alig van fluktuáció. A

zenekarban a különböző generációk aránya kedvező. Persze a legidősebbek, az alapító tagok is csak 50. évükben járnak, s ők már több mint 30 éve játszanak az együttesben.

A zenekar legfőbb jellemzője a fegyelmezett, odaadó, a zenei értékeket tisztelő, felelősségteljes munka. A karmesterek általában szeretnek a miskolci zenekarral dolgozni, elképzeléseik megvalósításához zenészeim igazi partnerek.

- Milyen körülmények között dolgozik zenekarával?

- Működésünk közvetlen körülményei megfelelőek. Saját színházunk, próbatermünk van. Természetesen a próbaterem lehetne nagyobb, jobb akusztikájú, de mi az, ami nem lehetne jobb?! Mindenesetre zavartalanul tudunk dolgozni.

- Hogyan épül fel a zenekar vezetése? A művészeti és az adminisztrációs vezetés milyen kapcsolatban van egymással? Kie a felelősség, a döntő szó?

- A zenekar vezetésének struktúrája a legtöbb zenekaréhoz hasonló. Az intézmény felelős vezetője az igazgató, aki a teljes működésért egyetemleges felelősséggel tartozik. A művészeti munka irányítója a művészeti vezető, a gazdálkodással kapcsolatos feladatokat a gazdasági vezető tartja kezben. Az igazgató a két terület közötti érzékeny egyensúlyra úgy vigyáz, hogy a célkitűzések és lehetőségek ellentmondásait kezelje, másrészt az eszközöket a célkitűzések megvalósítására mozgósítja.

A jelenlegi felállásban már 12 éve dolgozunk, így elmondhatom, hogy Kovács László karnagy úrral való együttműködésünk kiállta az idő próbáját. Egyébként nem hiszek a struktúrák meghatározó mivoltában, annál inkább a struktúrákban részt vevő személyekében. Az ő személyi adottsága-

ikon, jellemükön, gondolkodásmódjukon múlnak a dolgok.

- A köztudatban, azt hiszem, még mindig igen erősen él az a kifejezés, hogy „vidéki zenekar”. Az ország második legnagyobb városában, az itt működő zenekar esetében mi a helyzet, milyen előnyei, hátrányai vannak, hogy nem a fővárosban működnek?

- A „vidékiesség” lehet földrajzi meghatározás, lehet magatartásforma, lehet (illetve dehogy lehet!) színvonal-meghatározás. Mi egyik értelemben sem érezzük, és valljuk magunkat vidékinek. Miskolc amúgy is egy egész régió zenei központja, tele kisebbrendűségi érzésekkel ennek a szerepnek nem lehet megfelelni. A provincializmus kátyúit igyekszünk elkerülni.

De a vidéken dolgozás kétségkívül jelent többféle objektív hátrányt. Nincs például hangversenytér, nincs egy egész koncertet vagy akár csak egy szimfónia vagy versenyműtételt egészében közvetíteni képes helyi TV, rádió. Nemcsak műsoridő nincs, nincsenek hozzá kellő számban kamerák, zenei rendezők, a komolyzenei felvételeket jó minőségben rögzítő hangmérnökök, nincs lemezfelvételhez alkalmas korszerű technika, a helyi, sokszor csak szakaszosan létező kritika nem fér be az országos lapokba, stb. Ezeket a hátrányokat kell leküzdenünk. Olyan rendezvényeket, hangversenyeket kell igen jó színvonalon produkálnunk, ami Pestről idevonzza a TV-t, a Magyar Rádiót. Szerencsére egyre több ilyen alkalom adódik, nemzetközi karmesterkurzus, a TV nemzetközi karmesterversenye, zenei világnapi koncert, vagy a most készülő műsor Miskolc zenei életéről. Másrészt pedig nekünk kell Pestre menni, és ott szerepelni. Ezt is megtettük az elmúlt években vagy 70-80-szor.

Nekem azonban az a kedvesebb - és a fenntartó városnak hasznosabb - ha Miskolcra tudjuk vonni az országos figyelmet.

- Milyen helyi adottságokkal kell szembenéznie, milyen ellentmondásokkal, nehézségekkel kell nap mint nap megküzdenie?

- A város zenei élete igen pezsgő, magas színvonalú. Magunk is csodálkozunk, hogy egy gazdaságilag válságövezetként nyilvántartott régióban a kultúra intézményei milyen nagy hatásokkal működnek, vonzerejük állandóan erősödik. Mind a bérletes, mind az egyedi rendezésű koncertek zsúfolt házak előtt mennek. Az utóbbi években még nőtt is a bérletesek száma, új bérletsorozat (már a harmadik!) beindítása vált lehetővé és szükségesé. A város - persze - igen nagy gondokkal küzd. A lebénult nehézipar, a munkanélküliség, az általános pénztelenség ellenére kell intézményeit - legalább stagnáló színvonalon - fenntartani.

Az általános forráshiány mellett is áldoz az úgynevezett „magas” kultúrára: befejezéséhez közeledik a nagyszabású színház-rekonstrukció, új városi könyvtárközpont épült, az idén adják át a Miskolci Galéria új épület-együttesét. És még működünk mi is. Nem tettek minket lehetetlenné a költségvetés elviselhetetlen lefaragásával, a megvalósíthatatlan bevételi előírásokkal. De azért nehéz. Fenntartásunkhoz több mint 30 %-ban pályázatokból és saját bevételekből kell a fedezetet megteremteni.

Külső támogatók, szponzorok, esetenként, egyes koncertek szervezéséhez található, de állandó, nagyobb összeggel segítő szponzort Miskolcon nemigen talál. A gazdaság nehezen működik, a bankok, biztosítók budapesti cégek fiókjai, tőlük csak morszákra telik, ha egyáltalán valamit, akkor inkább a spórtot támogatják. A koncertekkel kapcsolatban csekély reklámhatékonyságot várhatnak el az üzletfeleikkel való kapcsolatban, a kultúra nyújtotta lehetőséget még nem ismerték fel. De lassan formálódnak ezek a lehetőségek is, a kölcsönös előnyök tudatosításán is sokat dolgozunk.

A legnagyobb problémák nem a

működésben, hanem a bérezésben mutatkoznak. A közalkalmazotti besorolás legfelső kategóriáiban is méltatlan és szégyenteljes összegei mellett kell jó zenekart együtt tartani, és magas művészi színvonalat elvárni tőle. Mindig is hálás voltam, és leszek a zenekari tagságnak, hogy muzsikálásuk közben túteszik magukat rossz helyzetükön. Az uniformizáló bértábla nem képes elismerni a foglalkozási specifikumokat, a rendszeres szombati és vasárnapi próbákat, az estéket és éjszakákat, a pódiumstresszt, az állandó egyéni megmérettetést stb. Tulajdonképpen ez a legnagyobb probléma.

- Mit tehet, mit tud tenni annak érdekében, hogy a zenekarok közti egyre erősödő piaci verseny közepette meg tudjon felelni a követelményeknek?

- Miskolcon nem a zenekarok közötti piaci konkurenciával kell küzdeni, hanem éppen ellenkezőleg, a konkurencia hiányából eredő csapdával: az önelégültséggel. Ezért is hívunk a bérleti sorozatokba más zenekarokat (ÁHZ, Liszt Ferenc Kamarazenekar, idén a Szegedi Szimfonikus Zenekar, két-három évenként a Debreceni Filharmonikus Zenekar). Mi is bemutatkozunk más városokban is, törekszünk sok budapesti fellépésre és a külföldi koncertturnék is ösztönzőek a teljesítményre. Így minket is meg tudnak ítélni más helyszíneken is, miskolci közönségünk is kap összehasonlítási lehetőséget.

- Ezeket a szempontokat figyelembe véve, hogyan alakítja a zenekar repertoárját? Mit tud tenni a zenekari kultúra előrevitelében, és hogyan tud megfelelni a közönség elvárásainak?

- A zenekar repertoárja - de tulajdonképpen mindegyik zenekaré - igen széles. Sok kortárs zenét játszottunk és játszunk, benne igen szívesen magyar szerzők műveit. A közönség Miskolcon - éppúgy mint a Zeneakadémián rendezett koncerteken - csak korlátozottan kész a kortárs művek befogadására. A műsropolitikában ezért arra kell törekednünk, hogy a kortárs zenét következetesen, de keretek között kínáljuk. Szerzői estek, szerzői lemezek közreműködői vagyunk, igyekszünk ezzel is hozzájárulni a zene mint művészet önfejlődéséhez, a kortárs zene

megismertetéséhez. Ez motiválja például a Veress Sándor életmű CD-re való felvételét is, a Schweizer Musik zenekiadóval kooperálva.

Egyébként is tágítjuk a repertoárt, a bérleti, inkább tradicionális műsor-szervezésű koncertek, az operakeresztmetszetektől a nagyzenekari ragtime-feldolgozásokon át a híres filmzenékig. A repertoár bővítés - hitünk szerint - új közönséget is jelent.

- Milyen feladatokat tűzött maga elé az ifjúság zenei nevelésében?

- Súlyponti kérdése munkáknak az ifjúsággal való találkozás, az ifjúság és a zene találkozása. Évente 35 koncertet adunk az általános és a középiskolás korosztály számára, ez éves koncertjeink számának 50 %-a. Úgy vélem azonban, hogy a hangversenyek rendezési módját meg kell változtatni, oldani kell a kötött formát, többször és élményszerűbben kell átlépni a nézőtér és a pódium közötti elválasztó vonalat.

- Működik a városban színház, sokat turnéznak, lemezeket készítenek. Hogyan lehet mindezt összeegyeztetni, kapcsolatokat fenntartani? Mi a feladata a zenekari igazgatónak ezen a téren?

- A zenekar munkája igen sokrétű, a mintegy 50 bérleti koncert mellett kb. még 20 egyedi koncertet adunk éva donként, ebben a futó évadban felvettünk 5 CD-re való anyagot, 3 külföldi turnénk van, és rendezünk Jurij Szimonovval egy nemzetközi karmesterkurzust. A szervezés természetesen igen szigorú, fegyelmezett munkát kíván, s nemcsak az igazgatótól. Parányi, apparátusnak nem is nevezhető munkatársi gárda végzi nagy lelkiismerettel. A jövőben ezen a területen mindenképpen fejlesztésre lesz szükség, mert PR-rel összefüggő feladatokat, a szponzorálás szervezését, az impresszáls és az igazgatás általános, mindennapi és sokrétű feladatait egy személy aligha tudja jól ellátni.

- Milyen lehetőségei vannak egy zenekari igazgatónak, hogy zenekarát menedzselje? Mi a véleménye a menedzselés kérdéséről?

- A menedzselés többszintű feladat az én értelmezésemben. Fontos kérdés, hogy a fenntartó város hogyan menedzseli zenekarát, mennyire szereti, mi-

lyen körülmények között tartja fenn, mennyire büszkélkedik vele, hogyan számít rá várospolitikájában, nemzetközi kapcsolataiban, s jó színvonalát hogyan honorálja. Ezekről a kérdésekről részben korábban már szóltam, és még hozzátehetem, hogy a város vezető testületei és közössége is szereti zenekarát.

A helyi sajtó megfelelően foglalkozik zenekarunkkal, három napilap jelenik meg a városban, s mindháromban hírt adnak a munkánkról, turnéinkról, s elég rendszeresen kritikák is megjelennek. Az országos sajtó ritkán, a Magyar Televízió és Rádió viszont elég rendszeresen közvetíti koncertjeinket, ad hírt rólunk. De - mint már említettem - a PR-munkán, reklámtevékenységeinkön lehet még javítani. A zenekari menedzselés fő feladata arról gondoskodni, hogy pénz legyen, em-

ber legyen és feladat legyen. Hogy ez hogyan sikerül, tulajdonképpen az előzőekben erről beszéltem. Persze mindennapos harc ez, melyben győzelmeket aratunk és csatákat veszünk.

- *Hogyan emlékezik vissza az igazgatói poszton eltöltött hosszú időre? Milyen eredményeket sikerült elérni?*

- Az elmúlt tizenöt év sok szép emléket jelent számomra. E hosszú időszak eredményeit, sikereit felsorolni nehéz lenne.

Vannak azonban egyre fejlődő, állandósulni látszó eredmények. Ezekre személy szerint is büszke vagyok: folyamatosan sikerült biztosítani a működés stabil feltételeit, nyílt, ő-szinte, nyugodt légkör van az együttesben, az együttesnek rangja és tekintélye van, folyamatosan fejlődtek a tárgyi és személyi feltételek.

- *A zenekari igazgató munkája sokrétű. sokféle képességet igénylő szakma. Ön is nagyon elfoglalt, nehéz utolérni. Jut még valami másra is ideje a sok elfoglaltság mellett?*

- A zenekar igazgatójának munkája szerteágazó, sok energiát igényel, de mindig tegyük hozzá, hogy szép és érdekes is. Hogy hogyan látja el, azt másoknak kell megítélni. Kevés szabad időmben tanítok (német nyelvet a főiskolai tagozaton), ebben az évben továbbképezem magam az ELTE Kulturális Menedzserképző Tanfolyamán. Rendszeresen járok színházba és megtekintem a jelentősebb kiállításokat is. Már régen nem unatkoztam.

- *Milyen terveit, vágyait vannak?*

- Terveim és vágyaim? Legyen zenekarunk világhírű. És én is. Mi más lehetne?

Próbajáték

A BM Duna Szimfonikus Zenekar

próbajátékot hirdet a következő szólamokra:

1. - Első hegedű tutti
2. - Cselló tutti
3. - Bőgő tutti
4. - Ütőhangszerek, timpani kötelezettséggel.

A próbajáték helye:

Bp. X. Kerepesi út 53. (próbatere)

A próbajáték időpontja:

1996. Április 16. kedd 13.00 óra

A próbajáték anyaga:

1. Hegedű: Bach tétel és Versenymű saroktétel
2. Cselló: Bach tétel és Versenymű saroktétel
3. Bőgő: Versenymű saroktétel
4. ütő: szabadon választott mű

valamint kijelölt zenekari anyag, amely a zenekar próbatermében átvehető délelőtt 10-13.00 óráig.

(Próbatere): telefon és fax: (06-1) 117-5858)

Zongorakísérőt a zenekar nem biztosít!

A próbajátékra kézzel írott önéletrajzát kérjük hozza magával.

Levélcím: 1051. Budapest, Zrínyi u. 5.

BM Duna Palota Művelődési Központ

Telefon és fax: 06-1-117-2773

A Szombathelyi Szimfonikus Zenekar

próbajátékot hirdet 1996. Április 2-án, kedden 12.00 órakor nagybőgő szólamvezető és nagybőgő tutti állásra.

A próbajáték anyaga:

Bottesini-Konzert I. tétele kadenciával vagy Koussevitzky-Konzert I. tétele vagy Dittersdorf-Konzert I. tétele kadenciával.

Zenekari anyag: Beethoven: V. szimfónia III. tétel

Beethoven: IX. szimfónia IV. tétel (Recitativo)

Muszorgszkij-Ravel: Egy kiállítás képei (Samuel Goldenberg-variáció)

Verdi: A végzet hatalma - nyitány

A próbajáték helye: Bartók Terem (Szombathely,

Rákóczi út 3. A zenekari anyagot szükség esetén

megküldjük, zongorakísérőről igény szerint gondoskodunk. Jelentkezési határidő: 1996. március 25.

Cím: Szombathelyi Szimfonikus Zenekar

9700 Szombathely Thököly u. 14.

A Magyar Szimfonikus Zenekar

próbajátékot hirdet II. fagott + kontrafagott egész állásra. A próbajáték anyaga:

Mozart vagy Weber fagottverseny I-II. tétele

Ideje: 1996. június 5-én 10 órától

Helye: IX. ker Bp. Páva u. 10-12. a zenekar székházában.

A zenekari anyag iránt érdeklődni, a próbajátékra jelentkezni lehet a **215-5770**-es telefonszámon, a zenekar művészeti titkáránál.

NÁDAKRÓL OBOÁSOKNAK

Amikor e cikk megírására felkértek, először boldogan mondtam igent. Amikor nekiláttam, hogy a jövő oboásai számára tudományosan próbáljam megfogalmazni, hogyan lehet jó oboánadat csinálni - hamar rá kellett jönnöm -, hogy ez lehetetlen.

Meggyőződéseim, a nádfaragást nem lehet könyvből megtanulni, rengeteg gyakorlat és próbálkozás hozza csak meg a későbbi sikert, nem beszélve a jó anyag felismeréséről, amit viszont látás, tapintás és a szájjal való érzékelés során tapasztalhatunk meg.

Megpróbálom írásomat két fő részből felépíteni. Az első részben a saját tapasztalataimat írom le a nádfaragásról és az eddig megismert oboás barátaim legfőbb problémáiról, a második részt pedig számokkal és mérésekkel alátámasztott tanulmányoknak szánom.

Előtte azonban egy kis visszatekintést kell tennem, hogy mindenki számára világos legyen, én is úgy kezdtem a nádfaragást tanulni, mint a legtöbb oboás - talán kicsit rosszabb feltételek mellett.

12 éves voltam, amikor a debreceni Hangszerüzletbe megérkezett az éves nádszállítmány, 50 db „külföldi” gyalult oboa nádanyag. Szerencsémre az eladó ismerősünk volt, ezért elsőként választhattam ki 5 db anyagot. (Emlékszem, 3 Ft volt darabja, ami ezután történt, az számomra a mai napig is érthetetlen. A beázott anyagot apám féltve őrzött borotvájával keresztbe kettévágtam (ez nem így szokás), majd mind a két felét külön formára vágtam.

A felkötés után a pincéből kitört üveglablak darabjával kezdtem faragni a nyelvért. Kb. fél nap után megszólalt életem első saját kezűleg gyártott nádja. Nem is akárhogyan, bár esztétikailag nem lehetett valami művészi alkotás. Kányássy tanár úr hosszú beszédet tartott a nád méreteiről, és formájáról, de mint jó pedagógus, a kedvemet nem vette el a további kísérletezésektől.

Mivel akkoriban nagyon nehezen lehetett a kereskedelemben nádanyagot kapni, óriási szerencsém volt, amikor egy hagyatékából 8 db kész „lefűjt” oboánadat örököltem. Az egykori készítője valószínűleg nagyon jó faragó lehetett, mert a

nádak mérete és fazonja hosszú időre útmutatást adott.

Főiskolás koromban már nemcsak osztálytársaimat láttam el, hanem Pongrácz tanár úr is rendszeresen kölcsönkérte nádjaimat az esti operai előadásokra. Ez volt az igazi sikerélmény.

Amikor felvettek az Operaház Zenekarába, rá kellett jönnöm, hogy egy jó nád sokkal több szempontnak kell megfelelnie, mint ahogy eddig gondoltam. A legfontosabb szempont az intonáció. Erre a későbbiekben majd hosszabban szeretnék kitérni.

Különböző gyártmányú hangszerekkel próbálkoztam, a hangfizikával kapcsolatos összes könyvet elolvastam. Anyagi lehetőségeimhez mérten minden elérhető nádfaragó eszközt és gépet megvásároltam vagy megcsináltam. Rengeteget kísérleteztem, keresve, hogy bizonyos márkájú hangszerekhez milyen nád illik. Kísérleteim eredményeit mindig kipróbáltattam általam „nagyra” tartott oboás kollégáimmal, és az így leszűrt tapasztalatokat figyelembe véve igyekeztem továbbhaladni.

35 éves koromban éreztem magam felkészültnek arra, hogy a megszerzett tapasztalatok birtokában, és a meglévő gépparkommal neki merjek kezdeni „nagy tételben” is a nádfaragáshoz.

Ekkorra már komoly vevőköröm alakult ki Magyarországon és külföldön egyaránt. Azok az oboás barátaim, akik idáig a lakásomon kerestek meg különböző problémákkal, ezután az Operaház melletti elegáns hangszerüzletben kapták meg a kért dolgokat. Lehet, hogy itt már az időhiány miatt nem tudtam annyi időt szánni minden barátomra mint szerettem volna, de a továbbiakban is igyekeztem legjobb tudásom szerint kiszolgálni mindenkit.

A nád kérdését tekintve tapasztalataim alapján az alábbi kategóriákba sorolom az oboistákat:

I. Az illető soha életében nem próbálkozott nádfaragással. Kapja, vagy veszi a nádat, és igazítás nélkül fúj rajta. Kezdő oboás korban ez természetes, de amint kezd kialakulni egyfajta igényesség a hangindítás, hangkezelés, hangszín és intonáció iránt, ez már nehezen járható út.

II. Nem bajlódik az előmunkálatokkal (gyalulás, formára vágás, felkötés), félkészzen veszi meg a nádat és a saját ízlésének megfelelően faragja meg. Ez a leggyakoribb típus. Ha szerencséje van a vásárlásnál, és anyagilag is bírja, egészen jól elboldogul.

III. Befektet. Megvásárolja a különböző nádfaragó gépeket, kellékeket. Az első fázistól kezdve figyelni és szelektálja az anyagot a végső faragásig. Ha megtanulja felismerni a jó anyagot, és csak azt dolgozza fel, sokkal kevesebb munkával és anyagi ráfordítással készíthet nagyon jó nádakat. Akik az utolsó csoportba tartoznak, a következő műveleteket végzik el, mire eljutnak a formára vágott nádig.

1. A csőanyag válogatása
2. 3 részre hasítás
3. Méretre darabolás
4. Előgyalulás
5. Első gyalulás
6. Finomgyalulás
7. Megtörés
8. Formára vágás
9. Belső csiszolás

1. A legjobb csőanyag nagy része délfraancia termelőktől származik. A vásárláskor nagyon fontos, hogy feltüntessék azt a méretet, ami a belső gyalugépünkhöz a legideálisabb. A leggyakrabban használt csőméret a 10,5 mm Ø, ez a nádeső külső vastagságát jelöli. Ennél kisebb 10-es és 9,5 mm Ø olyan oboások használnak, akik a nagynyílású nádakat kedvelik. Természetesen ebben az esetben a gyalugépnek is kompatibilisnek kell lennie a mérethez. A kis nyílást szerető oboások 11 mm Ø és 11,5 mm Ø használnak.

Mivel a vásárolt csőanyag méretei soha nem egyformák, ezért van szükség darabolás előtt még egyszer a válogatásra. Nagyon sok felesleges munkát spórolhatunk meg, ha már ennél a fázisnál kiválogatjuk a mérrethibás, görbe, és túlságosan puha csöveket. Az utóbbit úgy ismerhetjük fel, hogy a mosogatószerrel lemosott csöveket nappali fénynél átvizsgáljuk, és ha a külső felület nem sima, fényes, hanem matt, és hosszában barázdált, a selejtekközé tesszük.

2. A száraz csöveket ezután vékony pengéjű éles késsel három kb. egyforma

részre hasítjuk. A nád száliránya vezetni fogja a késünket, és ha a szálirány nem egyenes, akkor valószínűleg görbe szálakat fogunk kapni. Ha hosszában nem méretre vágott csöveket vásárolunk a 15 cm-nél nagyobb csövből 6 darab anyagot is kihozhatunk.

3. A felhasított nádat kb. 2-3 óráig langyos vízben áztatjuk. Áztatás után a méretre daraboló szerszámunkkal 7,5 mm-es darabokat vágunk le. Nagyon fontos, hogy a nádszálak mindkét végét levágjuk, és hogy a szerszám pengéje éles legyen. (Életlen penge roncsolja az anyagvéget, így a következő fázisnál sok lesz a selejt. Darabolásnál igyekezzünk az adott nádszálból a lehető legegyszerűbb szakaszt megkeresni.

4. Előgyalulás. Itt a méretre darabolt anyagot előkészítjük a gyalulásra. Megfelelő szerszámmal egyetlen vágással a felesleges anyagmennyiséget annyira vágjuk le, hogy a megmaradt nád pontosan „befeküdjön” a gyalugép vályújába.

5. Az egyik legfontosabb művelet a

gyalulás. Ha gépünk nincs pontosan beállítva, vagy a kése életlen, akkor itt már visszafordíthatatlan hibákat ejthetünk, és minden eddigi munkánk kárba vész.

Fontos, hogy ennél a műveletnél az anyag közepesen nedves legyen. Jó, ha belső gyalugépünk mikrométerrel van felszerelve, így századmilliméteres pontossággal tudunk gyalulni. Az ideális nádvastagság a kigyalult anyag közepén 0,58 mm, a szélek felé fokozatosan vékonyodva. Ez csak akkor igaz, ha ezután nem végzünk finomgyalulást. Jó beállítás esetén gyalulásakor papírvékonyosságú, egybefüggő forgácsok jönnek le a nádról. Ennél a munkafázisnál kaphatjuk a legtöbb információt az anyag minőségéről. Ha a forgácsok szétesnek vagy nagyon szálkásak, nem érdemes tovább dolgozni a náddal.

6. A finomgyalulás bizonyos esetekben kihagyható, de akinek az esztétikai igényei magasak, annál mindenképpen ajánlatos. Ilyen esetben az első gyalulásakor kb. 0,05-dal vastagabbra hagyjuk az anyagot és ezt a plusz mennyiséget telje-

sen száraz állapotban gyaluljuk le. Így abszolút sima belső felületet kapunk.

7. A megtörésre több változat is lehetséges attól függően, hogy a formavágás milyen módon történik. Leggyakoribb módszer: a közepén tompa élű késsel bejelölt anyagot nedves állapotban meghajlítjuk. A tompa él azért fontos, hogy ne vágja el a bejelölésnél a nádat.

8. Az általam használt és legjobban kedvelt formavágóm megtörés előtt vágja ki az anyagot, és egyben bejelöli a felezés helyét is. Mivel ennél a módszernél a fazonra vágott nád egyenes marad, könnyen elvégezhetjük rajta az utolsó műveletet, a belső csiszolást.

9. Egy kb. 11 mm Ø egyenes nádcső köré finom csiszolópapírt tekerünk és ezzel csiszoljuk le a benedvesítés után újra kidagadó rostokat.

Ezzel a kilenc munkafázissal a tulajdonképpen nádfaragás előkészítő munkálatait végeztük el. Magáról a nádfaragásról a következő cikkben szeretnék bővebben írni.

Juhos Tibor

Zenekarok, Iskolák! Fantasztikus Megtakarítás

Ha a ROSÉ & BUFFET KFT.-nél rendelik meg húrjaikat és nádjaikat (20 000 Ft feletti vásárlás esetén) 15%-30%-os kedvezményt adunk.

Garantáltan friss húrok és nádak.

Vandoren - Glotin - Rico	15 %
Rigotti - Pisoni - Rosé	30 %
Pirastro - Jargar - Larsen	25 %
Corelli - Fisoma - Super Sensitive -	
Prim - Nürnberger - Supreme - Thomastic	15 %

Szívesen tájékoztatunk minden érdeklődőt a húr-
gyanta- szór- nád újdonságokról Kérjenek áraján-
latot levélben, vagy telefonon:

ROSÉ & BUFFET KFT.
Budapest 1065, Hajós u. 9.
Telefon /fax: 153-3020

ROSÉ
&

Közlemény

A Magyar Fúvószenészek és Fúvóegyüttesek Társasága ezúton hozza a zenei közvélemény tudomására, hogy társaságunk 1994 december 3-án megalakult. Társaságunk célkitűzései közt szerepel a magyar fúvószenesi élet hazai és nemzetközi szervezése, kapcsolattartás társintézményekkel, tagjaink művészi érdekeinek védelme.

Társaságunk a World Association Symphonic Bands and Ensembles egyetlen hivatalosan, a WASBE által elismert magyarországi tag-szervezete

A Magyar Fúvószenészek és Fúvóegyüttesek
Társaságának Elnöksége

A 18. Nemzetközi nagybőgős találkozó és kurzus

1996. április 19-20-án Debrecen ad otthont a soron következő Nemzetközi Nagybőgős Találkozónak.

Saru Károly a MÁV Szimfonikus Zenekar szólamvezetője, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Debreceni Tagozatának vezetője már 16 nagybőgős találkozót szervezett, munkájával kivívta a nemzetközi szakma elismerését. Jelenleg a Nemzetközi Szövetség magyarországi képviselője.

A eddigi találkozókon megjelent vendégek névsora igen hosszú, megfordult ott Ludwig Streicher a „király”, a bécsi zeneakadémia professzora, Miroslav Gajdos, Wittgenstein Güttler a Berliini Filharmonikusok szólóbőgőse, stb.

A soron következő 17. találkozó vendégei Paul Erhardt a Colorado Egyetem professzora, David Neubert, aki Texas állam egyetemén, Austinban tanít, elnöke a Nagybőgősök Nemzetközi Szövetségének.

A találkozók közvetlen célja, hogy a vendégművészek elmondják és bemutassák a szakmai közönségnek, ők hol tartanak.

A mostani találkozó érdekessége David Neubert fellépése lesz, aki B. B. Wolf „An Apológia” című művét a hangszeres művészeknél nem megszokott formában adja elő. A darab előadása

közben színészi alakításra is vállalkozik, miközben igen nehéz szólát játszik bőgőjén.

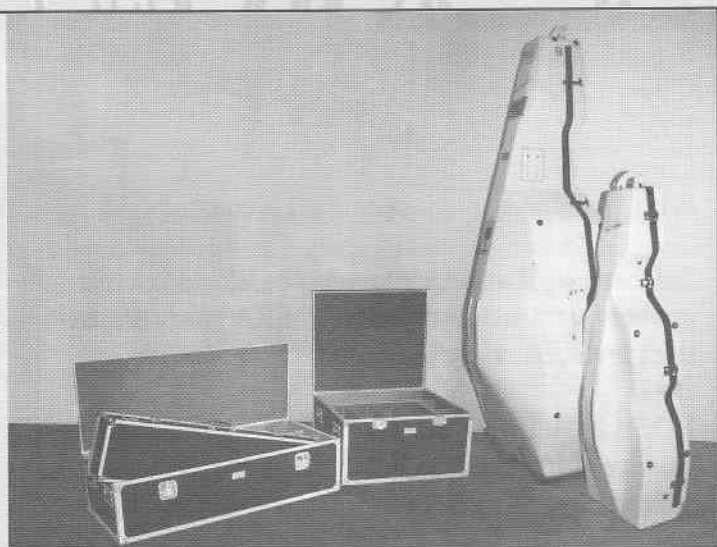

A Szegedi Egyházzenei Napok keretein belül 1996. május 24-én 19 órai kezdettel a szegedi Felsővárosi templomban először hangzik el Magyarországon Liszt Ferenc Hosannák című műve. A darab előadója Nyíri Ferenc a Szegedi Szimfonikus Zenekar basszusharsonása és Pópty Tímea orgonán.

Pop Art Flightcases
 Tervező
 Kivitelező
 Forgalmazó kft.
 Hangszerek, alkatrészek, tokok

Speciális ládák, tokok méret utáni készítése, érzékeny eszközök (hangszerek, műszerek, erősítők, kamerák stb.) teherszállítására és tárolására. Vízhatlan borítás, tökéletes biztonság. Üveg-, és karbonszál erősítésű poliészter tokok, csellók és bőgők szállítására.

1022 Budapest Eszter u. 14.
 Telefon / Fax: 326-7442

A közönség tisztelete

Közismert tény, hogy két ember kommunikációjának körülbelül nyolc százalékát teszi ki a verbális kommunikáció, míg a fennmaradó százalékot a viselkedés, magatartás, metakommunikáció és a külső megjelenés adja. A leghétköznapibb esetben is fontos része egy adott cselekvésnek, „üzenetovábbításnak“ az öltözködés, megjelenés. Különösen így van ez az előadóművészetek világában. Tény, hogy az előadóművészetek különböző formái esetében gyakran a megjelenés szabályaival szemben különböző elvárások vannak. Senki nem lepődne meg azon, ha egy neves művésznünk pulóverben és farmernadrágban tartaná meg József Attila-estjét, de valószínűleg közfelháborodást váltana ki, ha egy szimfonikus zenekar koncertjén a tagok viselnének hasonló öltözetet.

Ahogy a beszéd a kommunikáció közvetítésének és benyomáskeltésnek csak egy része, ugyanígy a zenei kommunikáció, bár nagyon fontos, de nem átfogó teljességgel (része!!!!) egy „üzenet“ közvetítésének.

A zenei üzenet célbajuttatásához, a hallgatóság megnyeréséhez elengedhetetlenül fontos az adott zenekar színpadi megjelenése. A zenekar mint egységes csoport jelenik meg a hallgatóság előtt, és csak annyiban igazán zenekar, amennyiben így jelenik meg. Ahogy a hallgató nem hegedüst vagy csellóást, oboást hall, hanem zenekart együtt, a vizuális kommunikációban részt vevő néző nem különböző stílusú ruhákat lát, hanem egy egységes színpadi megjelenést vár.

Ez az egységes színpadi megjelenés, kizárja az egyéni stílusnak az összmegjelenés rovására történő érvényesülését. Nem mond ellent ennek a szólisták egyéni, kreatív öltözékben való megje-

lenése, amely azonban nem állhat konfrontban stílusjegyeit tekintve a zenekar színpadi megjelenésének egészével.

Mivel minden szabály alól, természetesen ez alól is lehet kivétel, ott azonban éppen ez a konfrontálás kiváltása az egyéni ruha funkciója. Ez a színpadi egyöntetűség mint kíváncsi, nyilvánvalóan az adott zenekar anyagi viszonyainak, körülményeinek a függvénye, amely azt jelenti, hogy amennyiben nincs mód egységes fellépő ruhák beszerzésére, úgy minimumelvárásként törekedni kell a ruhák egységes megjelenési stílusára és színhatására. * (Előző szám hasonló témájú cikkei. A Zenekari újság előző számaiban is részletesen foglalkozott a színpadi megjelenés és fellépési ruhák stílusával szemben támasztható követelményekkel. Pár rövid gondolat erejéig a színpadi megjelenés színhatásairól. A fekete szín, amely a legelfogadottabb és leggyakoribb színe a zenekari fellépőruháknak, önmagában is egy nagyon összetett hatású szín, attól függően, ki hogyan viseli. Egyszerre tud kifejezni komolyságot, összetörtséget, ugyanakkor erősséget, határozottságot, kifinomultságot, rejtélyességet és ünnepélyességet egyszerre. A feketén kívül még van néhány „ünnepi vagy alkalmi“ szín, ilyen a sötétkék, lila, bordó.

Nem sorolható az alkalmi ruha színéhez a narancssárga, a barna, a szürke, a zöld. A zöldnek csak mély, türkiz vagy smaragd zöld árnyalatai alkalmiak. A színek egyöntetűsége nem feltétlenül jelenti a színek egyformaságát, a mély színek (sötétkék, bordó, lila) ugyanolyan vagy hasonló vizuális benyomást kelthetnek, mint a fekete.

Ezért elfogadható akár olyan színpadi öltözködés, ahol harmonikus összhangban van együtt a férfiak fekete szmo-

kingja és a nők mélylila-bordó-kék fellépőruhája.

A harmónia ebben az esetben a nők fellépőruhájának szabásán, az anyag minőségén és a színek mélységén múlik.

Sokan nem szeretik sminkelni magukat sem a magánéletben, sem a színpadon, mégis meg kell állapítanunk, hogy a smink megfelelő használatának nagyon fontos szerepe van.

Mindenki látott már valószínűleg olyan előadóművészt akit a nem jól magarákent a helytelen vagy túlhangsúlyozott smink kifejezetten előnytelenné tett. A színpadi megvilágítás verítékeztetést, bőrpírt válthat ki, amely főleg a színpadhoz közel ülő nézőknél csökkentheti az esztétikai élményt. Ennél talán még fontosabb a világítás és a háttérszínek bőrre gyakorolt színhatása. Különböző színek másképpen tükröződnek az arcbőrön. Fontos továbbá, hogy a zenekar tagjai tisztában legyenek az „évszaktípusokkal“.

Az erre vonatkozó ismeretek ma már számos könyvben és szépségügyi tanácsadóknál megszereshetők. A világos arcbőrű, hajj, tavasz évszaktípusba tartozó nők számára nem előnyös a hideg és élénk színű smink, míg a „nyár“ típusúaknak kifejezetten jó. A barna hajj, szemű „ősz“ színtípusú nők előnyösen használhatják a bézs-barnás árnyalatokat, míg a „tél“ típusú nőknek az élénk smink ajánlott. Természetesen a hajviseletre is figyelni kell. Itt is általános elv a visszafogottság. Akinek hosszú haja van, célszerű összefogni akár egy hajcsattal, ami szintén nem lehet feltűnő.

Látszólag evidens dolog, hogy a kiegészítők viselésékor is ugyanerre a

mértékletességre kell törekedni. Mit jelent ez? Fülbevaló mindenképpen kívánatos finom nyaklánc kiegészítésével. Kerülni kell a feltűnő nyakékek viselését.

Mondani sem kell, hogy az öltözködés nélkülözhetetlen eleme a magas sarkú cipő (fekete), bármely más megoldás (csizma, félcipő, lapos sarkú cipő) nem elfogadott.

Az egységes megjelenés egy együttes számára, jelentőségénél fogva nem lehet anyagi kérdés. Ezt ismerte fel például a BM Duna Szimfonikus Zenekar, amikor hosszú idő után, a kiváló együttes művé-

szi színvonala mellett az egységes megjelenésre is áldozott.

Egy ilyen „beruházás“ a mai világban nem könnyű döntés eredménye. A művészegyüttes fellépőruháját a zenekar tagjainak, és a rendelkezésre álló lehetőségek figyelembevételével próbáltam megtervezni.

Az eredményt nemcsak az itt látható képek illusztrálják, hanem önök is személyesen megítélhetik, amennyiben részt vesznek a művészegyüttes jövőbeli hangversenyeinek egyikén.

Bucsuházy Piroska

„Utánpótlás“

2. Nemzetközi Zala-Fesztivál 1996 augusztus 17-30

Fiatal hegedűs tehetségek kurzusa augusztus 17-27-ig
részvételi díj (980 DM)

- Jorge Sutie, Montevideo

Hegedű mesterkurzus augusztus 22-30-ig
részvételi díj (870 DM)

- Prof. Stefan Gheorghiu, Bukarest

Zeneszerzés kurzus augusztus 17-30-ig
részvételi díj (480 DM)

- Prof. Dieter Acker, München

Kamarazene kurzus augusztus 17-30-ig

- Prof. Dieter Acker, /vezető
- Jörg Bierhance / asszisztens
- Therese Dussaut / zongora
- Lakatos Katalin / zongora
- Prof Nakao Sonoko / zongora
- Drahos Béla / fuvola
- Teo Arias / hegedű
- Popa Tivadar / brácsa
- Székely Attila / csello
- Kostyák Botond / nagybőgő

Művészeti vezető: Popa Tivadar

Jelentkezés:

Benediktenwandstr 42 - 81515

MÜNCHEN

Tel./Fax: 49 (0) 89-643738

Bank:

Postgiro München, BLZ 700 100 80

Konto 521 191 806

Próbajáték

A LILLE-i Állami Szimfonikus Zenekar timpani - szóló ütős próbajátékot hirdet 1996 május 6-ára (9 óra 30-kor).

A jelentkezési határidő 1996 április 25.

Felvilágosítást a következő címen lehet kérni.:

ONL-30 place MENDÈS FRANCE - BP 119- 59027 LILLE Cedex

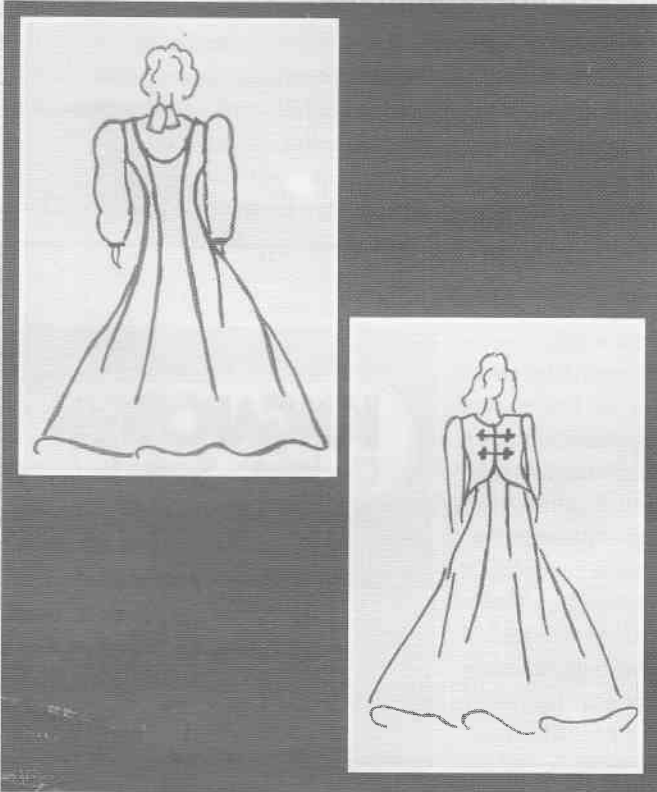
Tél. 20 12 82 40 - Fax. 20 78 29 10

ZENEKARI EGYSÉG AZ ÖLTÖZKÖDÉSBN IS

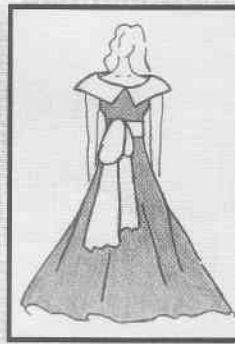
Nagy élvezettel olvastam a lap előző számában Popa Péter írását a zenekari játék és megjelenés egységének hiányáról. Ha megengedik, ezeket a gondolatokat szeretném továbbfűzni, előtérbe helyezve a hölgyek megjelenését. Magamról csak annyit, hogy női szabó vagyok, de ruhatervezéssel is foglalkozom. Így egyszerre látom a zenész hölgyeket a közönség, és a tervező szemével, de ugyanakkor családom révén belülről is egy zenész szemével.

Mindenekelőtt nagyon fontosnak tartanám, hogy a zenekari vezetők nagyobb szigorral lépjenek fel az egységes megjelenés érdekében. Tudom, hogy a hölgyek nem szeretik az egyforma ruhát, és ez nem is annyira szükséges, mint például egy énekkarnál. De azonos anyagból és hasonló szabásvonallal

már rögtön egységes lenne a megjelenés. Az apró részleteket pedig ki-ki óhajának megfelelően választhatná ki. Persze sok zenekari vezető sem ért ezekhez a dolgokhoz, ami természetes

is, hiszen ez egy külön szakma. Ezért nagyon fontos lenne, hogy szakemberek tanácsát kérjék. Sokszor hivatkoznak a zenekarok a pénzhányra. Pedig néhány jó ötlettel kevés pénzből is lehet egy 3-4 féleképpen variálható ruhát csináltatni. A rajzokon is egy ruhát látnak több variációban. Szerintem nagyon fontos a jól variálhatóság, hiszen nem mindegy, hogy egy zenekar egy koncertteremben, egy

templomban, vagy egy szabadtéri színpadon lép fel. Az is nagyon fontos, hogy a ruha anyaga megfelelő legyen. Sajnos, a legtöbb esetben nem szakértők vásárolják. Pedig nagyon fontos, hogy az anyag jól szellőzzön, ne legyen túl műszálás, hiszen 1,5-2 órát „mozognak” benne. De ugyanilyen fontos az is, hogy ne gyűrődjön, hiszen gyakran utaznak vidékre vagy külföldre. A ruhának tehát kényelmesnek, de ugyanakkor dekoratívnak is kell lennie.

Egy másik téma. Szerintem elég visszataszító, hogy egy-egy hölgy sokszor a koncert elején hatalmas bőrtáskával (amely még véletlenül sem fekete) vonul be, majd a koncert végén kifelé. Persze érthető, hogy féltik az értékeiket. Ebben a témában a zenekar vezetőségének kéne lépnie. Vagy egy zárható szobát kellene a zenekar rendelkezésére bocsátani, ahol mindenki nyugodtan otthagyná értékeit, vagy pedig a koncertre mindenkinek egyforma estélyi táskája legyen.

Összefoglalva a hölgyek egységes megjelenéséhez nem is annyira több pénz, mint inkább egy kicsit nagyobb odafigyelés, egy-két jó ötlet és egy kis hozzáértés lenne szükséges. Ezzel a pár sorral sem annyira kritikát, mint inkább a segítő szándékomat szerettem volna kifejezni.

Grasselly Mónika

Zenekarok Figyelem !

Az OP-ART női divatszalon és rövid határidővel vállalja zenekarok hölgytagjai részére fellépőruhák tervezését és kivitelezését Budapesten és Vidéken egyaránt.

Szeretettel Várjuk

Telefon: 176-3900

Találkozás egy legendával

A Cleveland Orchestra Budapesten

Világsztárok vendégfellépte mindig esemény - nemzetközi hírvagyzenekaroké szenzáció. Hát még, ha olyan távolságból és annyi magyar kötődéssel érkeznek hozzánk, mint az idei Tavasz Fesztiválra hivatalos *Clevelandiek*. A városról magáról is köztudott, hogy a legnagyobb magyar sziget az USA területén belül, a zenekarról pedig, hogy Széll György tette naggyá. Addig is megállt a lábán (1918-ban az orosz-amerikai Sokoloff alapította, 1933-tól a lengyel-amerikai Artur Rodzinski, 1943-tól az osztrák-amerikai Erich Leinsdorf irányította az együttest), de egyénisége, szuverén zenei karaktere vitathatatlanul a magyar-amerikai Széll regnálása alatt fejlődött ki. Az a kis híján negyed század, amit a kiváló zenekarnevelő 1946-tól 1970-ig (gyakorlatilag haláláig) a *Clevelandiek* élén töltött, mindmáig meghatározó a testület történetében; legendásan homogén hangzását, különféle stílusokban való jártasságát, s persze óriási reputációját ennek az időszaknak köszönheti. Nimbuszát sikerült megőriznie Széll utódainak gondos kiválasztásakor is: Boulez, Maazel és immár tizenkét esztendeje Christoph von Dohnányi tölti be a főzeneigazgatói posztot a Cleveland Orchestránál. Így aztán mind Széll miatt, mind a Dohnányi unoka révén joggal érezhettük, hogy saját zenetörténetünk egy darabjával ismerkedünk a várva várt vendégek produkcióját hallgatva. A találkozás izgalmasnak ígért, s mindkét alkalommal telt ház fogadta a BKK Pátria termében bemutatkozó szimfonikus együttest. Jómagam a március 24-én adott estre (műsorán Schönberg op. 16-os Öt zenekari darabja és Bruckner Ötödikje szerepelt) nem jutottam el, beszámolómat tehát kizárólag a március 25-i, második hangverseny tapasztalataira épül.

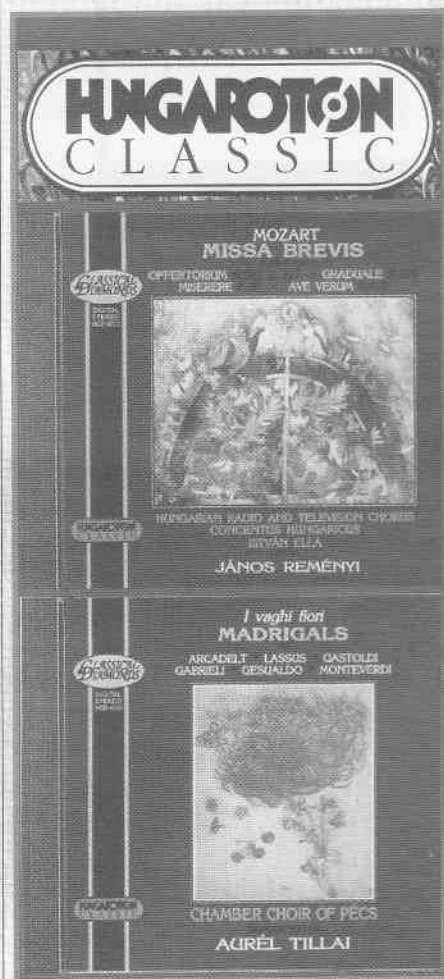
Kezdem a műsorral, amit névjegyként

nyújtott át Dohnányi és csapata: a vendéglátónak szóló üdvözlő Ligeti mű volt, a 60-as évek avantgárdjának mértékadó darabja, az Atmospheres, de mérsékelten társítva az attacca megszólaltatott 19. századi szférák zenéjével, Wagner Lohengrin-előjátékával. Frappáns ötlet, elsőrangú kivitelezésben; Dohnányinak sikerült mehökkentenie vele a publikumot. Ezután a német romantika egyik mesterműve, Schuman 1. (Tavaszi) szimfóniája következett, szünet után pedig orosz muzsika: Stravinsky (1919-es keletkezésű) zseniális Tűzmadár szvitje. Olyan anyag, amin igazán lemérhető, mit tud a szakmából általában, a 19-20. századi Európa nagy zenéiből különösen egy tengerentúli szimfonikus együttes, a kiválóan trenírozott, magára nagyon adó Cleveland Orchestra.

Generációs összetétel szempontjából a skála tág; a pultok mögött egészen fiatalok, de 70 év körüliek is ülnek (feltehetően még Széll egykori hangszeresei), a vonós szólamok vezetői a 40-esek korosztályából valók. Utóbbiak munkájában (amit a második sorból premier plámban láttam) feltűnt, hogy két-két szólam egymásra figyelése olyan intenzív, mintha nem is karnestrel játszanának, hanem kamarazenekarban: a koncertmester és az első cselista, valamint a szólóbrácsás és a második hegedűsök szólamvezetője a kritikus helyeken rendre összéz, egymásnak - szemmel, mimikával vagy karmozdulattal - avizót ad stb. Nem véletlenül, sokkal inkább munkaköri kötelesség gyanánt. Nincs is fal mellett vagy pongyolán megszólaltatott frázis, tömör és telt minden tutti - ugyanannyira, hogy egy hegedű tizedmásodperccel korábbi belépése az egész szólamot sokkolni képes. Megkapó volt számomra a rezek szabad dalolása; Dohnányi nem fogta vissza őket, mégsem hatottak kevésbé diffe-

renciálnak, mint mifelénk, ahol - tisztelet a kivételnek - egyfolytában mezopianót szokás kérni tőlük. A fák hangja csöppet nazális, de csodálatosan kiegyenlített; a Tűzmadárban lenyűgöző produkciót nyújtottak. Kíváncsi vagyok, ha nem a mindentudó és mindenkor elegánsan higgadt Dohnányi áll előttük, a *Clevelandiek* vajon a szívemet is megdobogtatnák -e... Most ugyanis bámulatosan zenéltek, abszolút perfektül, csak éppen emóciókat nem váltottak ki belőlem.

Kerényi Mária

Musikmesse '96

Ha feltesszük a nagy kérdést, mi kell a zenéhez, Frankfurtban a legkíváncsibb és legigényesebb látogató is megkapja rá a választ.

A frankfurti zenei vásárról, hivatalos nevén Musikmesse-ről már igen sokat írtak. Az idén már rekordot döntött a vásárt látogató kiállítók száma. A világ 50 országából vagy 1500 kiállító kínálta akusztikus és elektronikus hangszereit, egyéb tartozékokat, kottákat, zenei könyveket, professzionális fény-, hang- és rendezvénytechnikai termékeit.

A vásár azonban több ezeknél a számadatoknál. A vásárnak hangulata van, egyedi, meg nem nevezhető hangulata, ami a kiállítási csarnokok között, sőt csarnokokon belül is változik. Ide a sorok közé a zenefoszlányok, a vidám

ka tette a legnagyobb hatást, mert már a kiállító terem is akkora volt, hogy belépve a zongorák végelethetetlen sora tárult a szemem elé, s a zongoramuzsika hol harsogó, hol lágy hangja szűrődött ki a nagy zsongásból, mondhatjuk időnként a nagy hangzavarból, amikor megszámlálhatatlanul sok zongora szól egyidőben.

A másik csoda a zenével összefüggő hang és fényeffektusok bemutatója volt. Mint egy jövő századi elvarázsolt kas-

igen nagy területet bérelt nem kis összegért, egy teljes tárgyalókomplexumot hozott létre, ahol mint az étteremben, de az üzletkötők nevével ellátott kis boxokban kávé és üdítő mellett zsinórszerűen folytak a megbeszélések, találkozók.

A reklám ötletek tárházát gazdagította az Akai és Roland cégek reklám bőröndjei, amelyek azonnal magukra vonták a figyelmet, nem véletlenül, hiszen ezzel a céllal készítették őket. Az

emberek hordozták, cipelték, ezeket a szimbolikus ajándékokat. Az árak sajnos itt is nőttek, mint mindenütt, s a reklám ajándékok száma igencsak megfogyatkozott. Ezzel szemben a kínálat igen bőséges volt minden területen. Viszont-eladók, üzlet-kötők, muzsikusok bújták a könyveket, báméskodtak a standok

zsongás el sem juthat.

A kiállított termékeken kívül bemutatkoztak muzsikusok is, hol az egyes standokon adták elő műsorukat, vagy a vásár nagy színpadán léptek a közönség elé. Ha egy standon felhangzott a zene, ott pillanatokon belül nagy tömeg gyűlt össze, csodálva a zenészek játékát. A sok látnivaló mellett tehát egy-egy ilyen showműsor is tarkította, gazdagította a vásár hangulatát.

Nem beszéltem még azokról a látogatókról, akik naphosszat próbálták ki az egyes hangszereket, elmerülve, belefeledkezve az élvezetbe.

Rám a zongorák óriási méretű csarno-

télyba léptem volna. Lézer sugarak színes nyalábja, lézerrácsok, kerítések, reflektorok, fény és füsthatások, vetített mozgó padló, terefektusok. A szemet gyönyörködtető és a képzeletet már-már

felülmúló lézer-show több ezer négyzetméternyi területen. Ezeknek a fény- és hangeffektusokat előállító cégeknek a száma robbanásszerűen megnövekedett.

A különböző cégek mind arra törekednek, hogy valami újjal rukkoljanak elő a frankfurti zenei vásárra, és azon vannak, hogyan tudnák felülmúlni a konkurenciát ötletben, minőségben és újításokkal. A reklám, az üzletkötés, megbeszélések, mindenkinél igen fontos szerepet játszanak, játszottak. A cégek úgy alakították ki helyszíneiket, hogy benne sokszor kisebb-nagyobb tárgyalóhelyiségek is megtalálhatók voltak. A Yamaha cég például, amelyik

előtt, és az említett kis bőröndökbe gyűjtötték az ingyenes katalógusokat, információkat. Mert információ is volt bőségesen, s mindezek mellett léptenyomon ismerős muzsikusokba botlott az ember. Megemlíthetem például Maurice Andre-t, aki saját cége trombita tartozékait reklámozta.

Számomra Frankfurt legnagyobb tanulása mégiscsak az, hogy bármily szépen csillog egy hangszer, vagy szólhat a zene a legjobb elektronikákon, legyen megírva a legolvashatóbb vagy legszebb kivitelű kottán, ott is a zenész, a művész volt az, aki magára vonja a figyelmet.

Bármilyen hangszereken adta elő a zenész produkcióját, ő volt az, aki megállásra készítette a látogatókat. A felsorolni is lehetetlen megannyi újdonságon, érdekességen túl, az élő muzsika hatása adta meg számomra a vásár igazi hangulatát, varázsát.

Balogh Beatrix

HARMINCÉVES A SZOLNOKI SZIMFONIKUS ZENEKAR

CSAK UTÁNPÓTLÁSI GONDJAIK NINCSENEK

Szolnok zenei életének kezdetéről egy kedves anekdota él a köztudatban. A történet szerint a múlt század közepén Liszt Ferencet átutazóban markos férfiak erőnek erejével arra kényszerítették, hogy zongorajátékával szórakoztassa a publikumot. Nem tudni, hogy van-e valóságalapja a szájról szájra járó történetnek, de tény, hogy a századforduló tájékán, s a későbbiekben is számos, jobbára kérészerű zenekar alakult a városban. A rövid életű rezesbandák, s kisebb-nagyobb együttesek után nem csoda, hogy amikor Bali Józsefet felkérték, hogy alakítson egy szimfonikus zenekart, sokan csak legyintettek, egy újabb sikertelen próbálkozásnak fogták fel a megbízást. Ezúttal tévedtek a hajdani szkeptikusok: a Szolnoki Szimfonikus Zenekar január 22-én ünnepi koncertet ad a Szigligeti Színházban 30. születésnapja alkalmából.

A mohácsi születésű Bali József friss zeneakadémiai diplomájával a kezében a Tisza partján, Szolnokon, a zeneiskolában, a színházban és a Varga Katalin Gimnáziumban kapott munkát. Még mielőtt bárki is azt hinné, hogy ez szép kis jövedelemmel járhatott, nagyon téved, az ifjú szakembernek innen-onnan „összespórolt” pénzből fizettek.

A megyei művelődési ház akkori igazgatója, Kálló Sándor 1965 szeptemberében kérte fel egy szimfonikus zenekar létrehozására és vezetésére. A fiatalok lelkesedésével látott munkához, még abban a hónapban összehívta a város zenészeit. A megbeszélésre húszan mentek el, és az a húsz muzsikussal - köztük Somosné Sűrű Erzsébet,

Kómvés Miklós, Puskás Dezső, Vincze Ferenc, Lakai Mátyás, Fancsali Oldamúr, Kelemen József, Márki József, Nagy Katalin, Novák Károly, Somos János - lett a zenekar alapítója. Néhányan közülük mindmáig tagjai az együttesnek.

- Októberben már el is kezdtük a próbákat - emlékezik vissza Bali József karnagy - a művelődési ház Mária utcai termében. Nem kis gondokat okozott a kevés hangszer és kotta, de a zene szeretete és a remény, hogy fennmarad, megerősödik a zenekar, éllette a lelkes kis csoportot.

Eleinte minden gázsí nélkül muzsikáltak, de később is, sokáig csak két bambira futotta a tiszteletdíj. Mégis mindenki ott volt a hét végi próbákon.

A zenekar 1966. január 30-án tartotta meg bemutatkozó hangversenyét a megyei művelődési ház színháztermében. A műsorban Mozart Don Giovanni-nyitánya, Schubert VIII. szimfóniája és Haydn D-dúr szimfóniája csendült fel. Az együttes repertoárján a későbbiekben is főleg klaszszikus művek szerepeltek, de nem idegenkedtek kortárs szerzők alkotásainak bemutatásától sem.

A szolnoki szimfonikusokat 1970-től bízta meg az Országos Filharmónia a felnőtt bérletes hangversenyeken való fellépésre. A zenekar az utóbbi időben 40-50 előadást tart évente, nagyobb részét diákoknak. Az évtizedek során megszerezte nemzedékek egész sora ismerte, szerette meg a komolyzenét a szolnoki zenekarnak köszönhetően. S az ifjúság zenei nevelésében elért sikerek legalább akkora eredménynek számítanak, mint az országos vagy külföldi szakmai elismerések.

Kómvés Miklós, aki tíz évig volt a zenekar titkára, elmondta, hogy anynyira nem volt fogadóképes közönség Szolnokon, hogy például amikor Fischer Annie lépett fel, tizenöt-húszan hallgatták meg. S hogy ma már ez a szégyen aligha eshetne meg, abban igazán nagy szerepet játszott a zenekar immár három évtizedes működése.

A szolnoki muzsikuskok 1982. óta szerepelnek külföldön. Eddig Franciaországban, Németországban, Finnországban, Ausztriában, Olaszországban, Tallinban léptek fel, s azóta is újra várt vendégek. Ez azt jelenti, hogy a házigazdáknak tetszett az együttes előadása. De a mára már ötven zenészből álló együttes nem kis pénzbe kerül.

Egyébként februárban, mint Benedek Sándortól megtudtuk, amolyan ízelítőként a zenekar tagjaiból alakult fúvósötös Japánba utazik vendég szereplésre, s Bali Józsefet pedig meghívták vendégkarnagynak a felkelő nap országába. S ki tudja, talán egyszer még az egész zenekar is eljuthat a távoli országba.

Csak hát az anyagiak! A zenekar működtetésére is csak igen szűken futja az éves költségvetésből, amely éppen tavaly emelkedett mindössze tízmillió forintra. Nem is beszélve arról, hogy a több tízmillió forint értékű „hangszerpark” felújítására is költeni kellene, jöllehet a zenészek egy része saját hangszerén játszik.

Az együttesnek egyedül csak utánpótlási gondjai nincsenek, az évtizedek során egyre nagyobb rangot jelent a zenekarban játszani, hiszen olyan neves vendégművészekkel léptek fel,

mint Farkas Ferenc, Petrovics Emil, Gregor József, Gulyás Dénes, Kóródi András, Onczay Csaba, Perényi Eszter, Pitti Katalin, Útő Endre, Tusa Erzsébet, Szenthelyi Miklós, Szendrey-Karper László, s sorolhatnánk hosszasan a sztárnévsort, kiegészítve a külföldi vendégkarnagyokkal, akik igen nagy elégedettséggel szóltak a zenekar felkészültségéről. Tény és való, a lassan krisztusi korba lépő zenekar már régen kinőtte az amatőr szintet - nem mintha az amatőrség minden esetben pejoratív értelmű lenne - a zenészek mindig képzett szakemberek, mesterek hangszereiknek. Meggyőződhattunk erről több alkalommal is, talán elég, ha most arról az estről tesziünk említést, amikor Beethoven IX. szimfóniáját adták elő a debreceni Kodály Kórossal, vagy a Szigligeti Színház West Side Story című előadására gondolunk, amelyben néhány pesti kollégával a zenekar muzsikusi játszanak.

Az együttes születésnap koncertjét ismét megtisztelti jelenlétével, illetve dirigálásával Petrovics Emil.

A zeneszerző I. kantátáját adják elő, s hogy még mit, az egyelőre hadd maradjon meglepetés. A próba, amelyen részt vehetünk, mindenesetre emlékeztetés koncertet ígér. Csak né lett volna - persze csak az én számomra - idegfeszítő. Amikor már átadtam volna a lelkem a zene gyönyörűségének, Bali József még mindig elégedetlen, s előről kezdik a darabot. Közben elpattan egy húr a hegedűn. A hangszer tulajdonosa, a továbbiakban jobb híján a partitúrát lapozza társa előtt. Szinte szégyellem türelmetlenségemet, hiszen a próba után mindenki, akit csak megkérdezek, nyugodt, ki az alkalmi ebédjét majszolja, mások sietve csomagolnak, s vannak, akik dúdolják a csodaszép Liszt-dallamot. Megszokták az idegfeszítő próbát, amit bőségesen kárpótolnak az elért sikerek. Csiki István oboás, a törökszentmiklósi zeneiskola tanára azt mondja, hogy azért pályázta meg annak idején a zenetanári állást, mert benne volt a zenekarban játszás lehetősége is. 1979. óta oboázik az együttesben, s úgy érzi, saját szakmai fejlődésében nagyon sokat köszönhet a zenekarnak. S a legnagyobb élménye?

- Azt hiszem, a zenekar nélkül sosem adatott volna meg, hogy játszhasam a

híres linzi Bruckner-Hausban. Számomra életre szóló élmény volt - emlékezik vissza.

A brácsás, Zbiskó Zoltán immár második éve ingázik Karcagról Szolnokra a próbákra, fellépésekre.

- Tízéves szünet után játszom újra szimfonikus zenekarban - mondja. Budapesten a Honvéd Művészegyüttes zenekarában brácsáztam, mielőtt Karcagra kerültem. A zeneiskolában tanítok, s kamarazenekarban, helyben is játszhatnak, nekem azonban a szimfonikus zenekar hangzása hiányzott, ezért járok Szolnokra.

- Nem fárasztó?

- Erre nem gondolok. A művészet számomra feloldást ad, segít felülemelkedni a hétköznapi gondokon.

A próbák, a fellépések, s közben természetesen a munka bizony egész napos elfoglaltságot ad a Szolnokon élőknek is. Somosné Sűrű Erzsébet, aki huszonöt éve a zenekar koncertmestere is, a délelőtti próba után este 7-ig tanít a zeneiskolában, s utána még gyakran a színházban játszik. Őt egyébként utolsó éves főiskolásként hívták haza a zenekarba. A tehetséges hegedűst sokfelé hívták itthon és külföldön is, de mindig maradt. Szolnokra kötötte a város szeretete, a szülei, a rokonság, amelyben ugyan nem volt egyetlen hivatásos zenész sem, de mindenki rajongott a komolyzenéért. A három évtized alatt számtalan tanítványából lett zenész, még cigányprímás is akad közöttük, sokan kórusban énekelnek, mások énektanárok lettek, s ami mindannyiukban közös, megszerették a komolyzenét, rendszeres látogatói a hangversenytermeknek.

Somosné Sűrű Erzsébet, akárcsak a zenekar számos muzsikusa, saját hangszeren játszik. Csodálatos hegedűje éppen százéves az idén. S bizony, ha netán elszakadna rajta egy húr, öt-tízezer forintba kerülne rá egy húrkészlet... majdnem kéthavi gázsija menne rá. De hát a zenélést senki sem a pénzért csinálja.

S hogy mik voltak számára a legszebb élmények? A sor meglehetősen hosszú, a klauszi zenei fesztiváltól addig a tavalyi szolnoki koncertig, amelyen édes-gyermekeként szeretett nevelt fia vezényelte az együttest, s ő is, s a férje is játszott a zenekarban. Az egész család! Bonyolult még egy könny-

csepp is legördült az arcán a boldogságtól.

- A legszebb hangszer a zenekar - vallja. - A hangszerek különböző, egymást kiegészítő hangzása, a zenészek közös akarata, együttműködése olyan kohéziós erő, amely remélhetőleg újabb harminc évig, de inkább még tovább együtt tartja a zenekart.

S nemcsak a koncertmester gondolja így, hanem mindannyian azt remélik, hogy a mostani nehéz idők után igazi profi együttesként működik majd a zenekar, nemcsak a maguk, hanem a közönség örömeire.

Túl Gizella

A szegedi szimfonikusok Szingapúrban

Tegnap szingapúri és malajziai turnéra indult a Szegedi Szimfonikus Zenekar. Az 50 taggal utazó együttes január 29-én és 31-én a szingapúri Jubileum Hallban ad hangversenyt. A koncert első részében Cecilia Chu-Cheng dirigálásával egy kínai szerző A Sárga folyónál című kantátája és Mozart G-moll szimfóniája hangzik el, a második részben Acél Ervin, a zenekar igazgató-karnagyának vezényletével Mascagni Parasztbecsület című operáját adják elő. Santuzza szerepét Szonda Éva, a Szedi Nemzeti Színház magánénekeese alakítja. A harmadik szingapúri koncertre február 1-jén kerül sor, amelynek műsorán Richard Frank, Japánban élő svájci zongoraművész közreműködésével Liszt és Mozart versenyművek szerepelnek. Ugyanezt a hangversenyt Malajzia fővárosában, Kuala Lumpurban is megismétlik. A szegedi szimfonikusok nem először járnak a térségben, Acél Ervin vezetésével 1994 decemberében Tajvan szigetén adtak nagy sikerű koncertsorozatot.

Keverjünk botrányt a Philharmonia Hungarica körül

-AZ EGYETEMES ZENEKULTÚRA MAGYAR NAGYKÖVETE

A múlt év decemberében írások jelentek meg napilapokban a németországi székhelyű, magyar alapítású zenekar, a Philharmonia Hungarica „botrányairól”. Az írások forrása a „Der Spiegel” című hamburgi hírmagazin egy publikációja volt. A szóban forgó zenekar alapítóinak egyikéként kényszerű kötelességemnek érzem, hogy válaszoljak mind a megalapozatlan vádakra, mind a nyilvánvaló - legalábbis felületességből származó - tárgyi pontatlanságokra, illetve a tudósítói fantázia némely leleményére.

Kezdem a legelején azzal, hogy az együttes - ellentétben a cikkek állításával - Rozsnyai Zoltán karnagyban közvetlenül az 56-os forradalom után fogant meg egy „szabad magyar szimfonikus zenekar” alapításának ötlete, tudván, hogy a magyar menekültek két és fél százazres tömegében szép számmal vannak zenészkollégák, külön-külön, vagy csoportosan, rádióból, Operából, neves együttesekből.

Rozsnyaival magam 1957. január 3-án találkoztam először, már Nyugaton. Akkor avatott be - szinte illuzórikus- elképzelésébe, amelyet máig megőrzött levelében azután részletesen kifejtett. Nem könnyen, de bejutottunk Bécs város főpolgármesteréhez, Franz Jonas úrhoz (később Ausztria államelnöke lett), az amerikai követségre, szponzorokat kutattunk fel. Az ENSZ és a Ford-Rockefeller Alapítvány segítségével rövidesen kétszáz szimfonikus zenész és szólista részvételével próbajátékokat tarthattunk a bécsi Rundfunk termeiben. A végül közel hatvan kiválasztott muzikus (magam még mint csellista köztük) ezután a Baden bei Wien-i Esplanad hotelben készült a tervezett koncertekre. Rozsnyai vezetésével és Csobádi Péter újságíró kitalálta Philharmonia Hungarica néven. Az első hivatalos hangverseny szólistája a világhírű Starker János volt, a következő Yehudi Menuhin. Elso hanglemefelvételünk karnagya: Doráti Antal, 1957-58 során együtt zenéltünk Szigeti Józseffel, Rafael Kubelikkal, Paul Sacherrel,

Kripssal, Swarowskival - a többi között. A harmadik évben - ez volt 1959 - Adenauer kancellár felajánlotta a P.H.-nak a németországi letelepedés lehetőségét. A zenekar a családtagokkal együtt - a westfaliai Marl városába költözött. Az évek során kiérdemelt nemzetközi kitüntetéseknek nincs helyem itt felsorolni. Az elismerésekből is csak az egy legutóbbit idézem. Kohl kancellár nyilatkozatának egy mondatát: „Ez az együttes az országok határain átívelő együttes zenekultúra nagykövete”. Kétségtelen, hogy harmincnyolc év után jelenleg az együttesnek vannak egzisztenciális gondjai. A német pénzügyminisztérium 1993-ban már beszüntette volna az anyagi támogatást, ha Rita Süßmuth parlamenti elnök asszony - különböző bonni kulturális érdekképviselletekkel együtt - nem küzdött volna meg a P. H. életben tartásáért. A zenekar tehát hál istennek, nem „tántorog a csőd szélén”, az anyagiakat illetően - sem. A bonni kuratórium közleménye december 7-én bejelentette, hogy a következő öt évre szükséges szubvenciót megszavazták, továbbra is támogatja a zenekart a düsseldorf tartományi kabinet, Marl városa pedig megduplázta a sajátjának érzett együttesre eddig fordított pénzkeret összegét. Mindez egyértelműen bizonyítja, hogy ma, amikor a „politikai beton” már nem létezik Kelet és Nyugat között” ugyanúgy elismerik a Philharmonia Hungaricát egyértelműen és kizárólag különleges művészi teljesítményeiért.

S mit jelent vajon a „művészi csőd”? A tagság magyarjainak megfogható száma azt a tényt tükrözi „csupán”, hogy akik a zenekart -magyarok- az évtizedek során elhagyták” egyszersmind az életből is kiléptek vagy, hogy sokan mások -örömiinkre- szólistaként később másutt szereztek világhírt. „A zenekar jó ideje vezető karmester nélkül van” - állítják egyes magyar napilapok. S azt is: „a P.H. tagjai a közelmúltban névtelen levelet küldtek vezető karmestertüknek” a görög Miltiadész Karidisznek...”

Kérdem: milyen alapon állítja az új-

ságíró” hogy ezt a levelet - miután névtelen - az együttes tagjai írták? A zenekar vezető karnagya egyébként is 1991 óta prof. G.A. Albrecht” állandó vendég dirigense (egyben tiszteletbeli elnöke) pedig Lord Yehudi Menuhin, mint erről a budapesti koncerten tudomást szerezhetett a hazai közönség is. A hazai sajtó nem a leghízelgőbb módon informál különben Dorátról sem, amikor azt állítja: „a híres magyar származású karmester bizalmas körben állítólag úgy fogalmazott (kiemelés tőlem - K.I.)” hogy egyes zenészek a falusi műkedvelők szintjén muzsikálnak”. Miközben ama falusi műkedvelőkkel végigkoncertezi Európát és Amerikát, haláláig az együttes mentoraként” elnök dirigenseként? Ugye” nem gondolják komolyan?

A szenzációillatú botrány sztorikról végül annyit („a zenészek közötti tettelegességek mindennaposak...” egy hegedűművész nő ittas állapotban a pódiumon leesett a székről” - a másik változat szerint a pódiumról is lezuhant-): évtizedekkel ezelőtti (valóban sajnálatos) egy szeri esemény aktualizálódik itt maiként - nem akármilyen csúsztatás bravúrjaként. „Braunschweigben azt emlegetik (kik vajon?)” hogy a láthatóan széteső együttes tudatosan hamisan játszott”, s néhány hete már egy német kisvárosi gimnázium előadótermét sem tudták megtölteni. A P.H. hamisjátékosai 1995 novemberében mindenestre telt ház előtt - többszörös belépődíj mellett - adtak jótékonyági koncertet Marlban - hozzájárulandó a győri gyermekkorház technikai felszerelésének költségéhez.

Nemsokára negyvenéves lesz a Philharmonia Hungarica, ez a világhírűvé vált magyar szellemi termék. A hidegháború évtizedeiben a magyarországi sajtó következetesen elhallgatta létezését, tevékenységét, de az a némaság legalább ártalmára nem vált a zenekarnak. Vajon van-e és mi lehet a célja ennek a mostani „figyelemnek”?

Köves Iván
Marl-Budapest

(Magyar Nemzet 1996 jan. 19.)

KESSELYÁK A ZENEKAR ÉLÉN

A Nemzeti Filharmónia bérletes sorozatában a Győri Filharmonikus Zenekart a tavalyi karmester-verseny magyar győztese, Kesselyák Gergely vezényelte kedden Veszprémben a Petőfi Színházban. Előzetesen nem volt túl lelkesítő a program, feltehetően ennek köszönhető az a sok foghíj a nézőtérén.

Rossini Tolvaj szarka nyitánya persze sláger, amit a jól kondicionált zenekar élvezetesen is adott elő. Ezúttal nem érthette győri muzikusbarátainkat az a vád, hogy a változatlanul remek ütőszekció kiemelkedett volna a nagy létszámú együttesből, mert valamennyi hangzercsoport egyformán frissnek bizonyult. A legkisebb pontatlanságot is elkerülték, így a nyitány ideje egy pillanatnak tűnt csupán.

Ki tudna a földi zenehallgatók közül felsorolni akár csak

két Lalo-művet? A francia zeneszerző nem írta be magát vastag betűvel a világ zenetörténetébe, s bár érdeklődtem a zenekar tagjainál is, bizony ők sem szolgáltak túl sok információval. „Állítólag van egy operája is” - hangzott az ismertető Lalóról. Nos, ettől függetlenül az op. 21-es öttételes Spanyol szimfóniája egy hallásra is befogadható mű. Bár nem sokat mond, hogy vagy késő romantikus, vagy kora impresszionista a hangzásvilága, de így legalább el lehet valamiként helyezni a palettán.

Leginkább öt közepes méretű hegedűverseny a darab, rendkívül kényes állásokkal, röpké belépésekkel. El tudom képzelni, mennyire megizzasztja a zenekarokat.

Mondom ezt annak ellenére, hogy „melógyanú” nem támadt bennem az előadás hallatán, sőt, azt vettem észre magamon, hogy kifejezetten

élvezem. A szólista, Szecsődi Ferenc játéka is kifejezetten tetszett. Nagyvonalúan, elegánsan muzsikált ez a szegedi művésztanár, állíthatom, nagyszerű hegedűs.

Valószínűleg egyedül vagyok azzal a véleményemmel, hogy talán a ráadásul eljátszott röpké bravúrdarab elmaradhatott volna, abban ugyanis már legfőbb erényéből, az eleganciából éreztem veszni valamit. A második félidőt jelentő Dvorak-szimfónia - Isten bocsássa meg! - nem tetszett. Talán azért, mert a feledhető művek kategóriájába tartozik? Még ez is meglehet. Így viszont volt időm foglalkozni a karmesterrel, Kesselyák Gergellyel. A győriekkel második hangversenyét vezénylő fiatal versenygyőztes nem véletlenül hívta fel magára a szakma és a közönség figyelmét. Hála az égnek, mentes minden sztárallúrtól, nagyképűségtől.

A próbákon inspirálóan dolgozik, a zenekart a muzikusoknak is tetszően és lényegretörően instruálja, nem szégyell hibázni akár a főpróbán, viszont a koncerten kifogástalan. Kedvesen, mosolygósan érkezik a dobogóra, de abszolút koncertképpen. Mértéktartó a mozdulataival, de pontos és jól olvasható a keze. Az erejét remekül osztja be, itt is csak a Dvorak-szimfónia végére fáradt el, ekkor látszott csupán rajta, hogy bizony néhány kilóval könnyebbedett. De hát ez a negyedik tétel vitathatatlanul sok munkát igényel.

Kesselyák letette a névjegyet Veszprémben. Jó lenne őt is viszontlátni, s figyelemmel kísérni remélhetően jelentős ívű pályafutását. A Győri Filharmonikus Zenekart pedig elvárjuk a következő koncert-szezonban is!

Üveges Sándor
(Napló 1996 február 2.)

TISZTELT ZENEKAROK, ZENEI INTÉZMÉNYEK, ISKOLÁK !

Örömmel értesítjük Önöket, hogy a SZINKÓPA Hangszerkereskedés új helyre költözött.

Új címünk: 9024 Győr, Illyés Gyula u. 6. (Marcalváros II.)
Telefon-, és fax számunk változatlan.
Telefon: 96/ 431-287. Fax: 96 / 434-290

Boltunk továbbra is várja régi és új vevőit egyre bővülő áruválasztékkal. 1996. áprilisától hangszerjavítást is vállalunk! Levélbeni és telefonos megrendelés esetén utánvétellel postázzuk az árut. Nagyobb tétel megrendelése esetén speciális árajánlatot adunk.

Ha bármilyen kérdésben a segítségükre lehetünk, vagy ha döntött kérjük ne habozzon kapcsolatba lépni velünk, hiszen a ritmust már ismeri: ♪♪

Várjuk mielőbbi jelentkezésüket, megrendelésüket.

Tisztelettel: Pödör Péter kereskedelmi vezető
Szabados Kornélia ügyvezető

Nyitvatartás: kedd péntek: 9.00 - 17.00
szombat: 9.00 - 12.00
hétfő: szünet.
Ebédidő: 12.00 - 14.00

SZINKÓPA

HANGSZERKERESKEDÉS

SZINKÓPA KFT. HUNGARY
MUSIKHAUS - MUSICHOUSE

A MÁV-ZENEKAR GONDOL A JÖVŐRE

– Önálló alapítvány biztosítja a működés feltételeit

A Magyar Államvasutak a világ egyetlen állami vasúttársasága, amely saját szimfonikus zenekart tart fenn. A MÁV Szimfonikus Zenekar immár fél évszázada működik, s megszűnése még a MÁV gazdasági válsága idején sem került szóba komolyan. Fenyő Gábort - aki négy hónapja igazgatja az együttest - a zenekar szervezeti átalakulásáról, anyagi helyzetéről és művészetpolitikájáról kérdeztük.

A MÁV Szimfonikus Zenekar tevékenységét évtizedeken át szigorú tervgazdálkodás jellemezte. Az együttes a Magyar Államvasutak egyik - semmiféle autonómiával nem rendelkező - szervezeti egységként működött; hivatalos neve MÁV Szimfonikusok Zenekari Főnöksége volt. Évről évre pontosan meghatározták a központi állami forrásból, illetve a MÁV-tól érkező költségvetési támogatás összegét, a tervezett bevételt, a zenekari tagok és a teljesítendő szolgálatok (próbák, budapesti, vidéki és külföldi koncertek, lemezfelvételek) számát. Fenyő Gábor - aki a hetvenes évek elején ütőhangszeres művészként került a zenekarhoz, s tavaly október óta az együttes igazgatója - úgy véli, a tervgazdálkodást senki sem szerette, de az tény, hogy a hatvanas-hetvenes években mindig volt pénz ruhára, hangszere és kottára. Komoly kottatárat alakítottunk ki - máig is ebből élünk -, és az Országos Filharmónia közvetítésével világsztárokat tudtunk meghívni. „A gondok 1983-ban kezdődtek, amikor az állami támogatás váratlanul megszűnt, s a mind súlyosabb anyagi nehézségekkel küzdő MÁV egyedül nem tudta megfelelően finanszírozni a zenekar működését. A költségvetési támogatás növekedése nem követte az egyre gyorsuló inflációt, s az együttes már ekkor - a teljes foglalkoztatás korában - létszámleépítésre kényszerült. Mondvay György, az együttes akkori igazgatója ugyan megpróbált egyfajta menedzser-szemléletet meghonosítani, de ezt a kísérletet a kö-

rülmények eleve kudarcra ítélték. A rendszerváltás idején a helyzet tovább romlott. A MÁV-szimfonikusok nem állami, de nem is önkormányzati zenekar - mondja Fenyő Gábor -, s ennek hátrányát ekkor kezdtük igazán érezni. Kimaradtunk a pályázatokból, a bérrendezésekből, a rendkívüli támogatásokból.“ Egyértelművé vált, hogy a zenekar csak akkor maradhat működőképes, ha a korábbinál önállóbban gazdálkodik és külső szponzorok által is támogathatóvá válik. Ehhez az alapítványi forma látszott ideálisnak, az önálló hangverseny- rendezési és impresszálási joggal is rendelkező zenekari alapítvány azonban csak 1994 februárjában jöhetett létre. Létrehozója az időközben részvénytársasággá alakult MÁV volt, amely vállalta, hogy gondoskodik a zenekar fenntartásáról. Az alapítvány kuratóriumi elnöke a megállapodás értelmében a MÁV egyik vezető tisztségviselője lett, a tagok között pedig két tekintélyes zeneszerző, valamint a zenekar igazgatója, karmestere és egy választott tagja foglal helyet. Fenyő Gábor szerint, az alapítvány létrehozása óta eltelt két év enyhe csatlóást okozott. Az eredeti elképzelés ugyanis az volt, hogy a piacról meg tudjuk szerezni a szükséges bevételi forrásokat, és a MÁV lassan visszavonulhat a finanszírozásból. Ez a folyamat azonban nagyon lassan halad, mert Magyarországon nincs hagyománya a szponzorálásnak. A potenciális támogatók még nem érzik, hogy az általuk odaítélt összeg nem könyöradomány, hanem hosszú távú befektetés. A MÁV viszont szerencsére érzi, hogy szükség van erre a zenekarra. Többször is felmerült például, hogy el kell adni Múzeum utcai székházunkat, az Rt. vezetése azonban végül elállt ettől a tervtől. „1995-ben a zenekari alapítvány 64 millió forintot kapott a MÁV-tól, míg pályázatok és szponzorok útján további 22-23 millióhoz jutott. Idén a MÁV által odaítélt összeg 98 millióra emelkedett, ami az

igazgató szerint a Budapesti Fesztiválzenekar, a Magyar Állami Hangversenyzenekar, vagy a Postás Szimfonikusok jogutódként 1990-ben létrejött Magyar Szimfonikus Zenekar költségvetéséhez viszonyítva ugyan meglehetősen szerény összeg, de azért biztosítja a működés alapfeltételeit.

A MÁV Zenekar története tehát - legalábbis a magyar kultúra általános állapotát tekintve - voltaképpen siker sztori, hiszen az együttes túlélte a Magyar Államvasutak súlyos válságát, sőt a „kis“ zenekarok közül az egyik legjobb lett; ügyes marketingtevékenységének és tudatos műsorpolitikájának köszönhetően. Fenyő Gábor nem titkolja, hogy e két területen sokat tanultak a nyugati példákat követő Fesztiválzenekartól. „Működésük számunkra minta és tanulság - véli a direktor. Alapelv, hogy sohasem panaszkodunk, mert a támogatók azt szeretik, ha valaki sikeres és sokat szerepel a médiumokban. Jó kapcsolatra törekszünk a sajtóval, bár sajnos Magyarországon nincs pezsgő zenekritikai élet, s ezért nagyon kevés érdemi visszajelzést kapunk.“

A zenekar műsorpolitikájának alapja a szezononkénti tizenhat bérleti hangverseny, amely jelentős számú törzsközönséget (főként diákokat, vasutasokat és nyugdíjasokat vonz). „Ez a közönségretég anyagilag nem terhelhető - mondja az igazgató -, de mi nagyon ragaszkodunk hozzájuk.“ Az együttes tavaly, fennállásának ötvenedik évében egy koncertre újra meghívta Kobajashi Ken-ichirót (akivel korábban rendszeresen együttműködött), idén tavaszra pedig három „mesterkoncertet“ terveznek. Jövő pénteken a Franciaországban élő világhírű hegedűművész, Csaba Péter lép fel a zenekarral, márciusban és áprilisban pedig Kocsis Zoltán; egyszer zongoristaként, egyszer karmesterként. „Nagyon jó visszhangja van ifjúsági szorulatunknak is - mondja befejezésül Fenyő Gábor. A gyerekek ilyenkor fel-

mehetnek a színpadra, közelről megnézhetik a hangszereket, a szünetben pedig megszavazhatják, hogy melyik műsorszám tetszett a legjobban, s azt még egyszer eljátszzuk.

A koncertlátogató közönség sajnos egyre inkább öregszik, s nekünk a jövőre is gondolnunk kell.

Retkes Attila

Ötven év a zenevonaton.

A MÁV Szimfonikus Zenekar létrehozásának gondolatát Varga László, a MÁV Rt. később koncepciók perben kivégzett elnöke vetette fel még a második világháború éveiben. 1945 tavaszán így foglalta össze tervét: „A MÁV-nak feladata mindazt szállítani, ami az ország felépítéséhez szükséges.

Miért ne szállítana a MÁV kultúrát is?”

A zenekar 1945 májusában adta első koncertjét, s a negyvenes évek végére az ország meghatározó szimfonikus együttese lett. Rendszeresen koncerteztek vidéken, s is-

mert operaénekesekkel létrehozták a Gördülő Operát, amely több mint ötszáz előadást tartott. Az Országos Filharmonia és a Magyar Állami Hangversenyzenekar létrejötte (1952), valamint a vidéki szimfonikus zenekarok megalakulása után a MÁV-Szimfonikusoknak a hazai hangversenyéletben betöltött szerepe ugyan csökkent, de az együttes a hatvanas-hetvenes években, a Lukács Miklós művészeti vezető, Eperjes Ferenc igazgató és Pécsi István karnagy nevével fémjelzett időszakban is folyamatosan koncertezett és megtartotta törzsközönségét.

1989-ben, pályázat útján Kovács Géza lett a MÁV Szimfonikusok igazgatója, s az ő nevéhez fűződik a zenekar szervezeti felépítésének megújítása. A MÁV Szimfonikusok Zenekari Főnöksége megszűnt, s 1994. február 1-jén ennek jogutódaként önálló zenekari alapítvány jött létre. 1995 októberében az ÁHZ-hoz távozó Kovács Gézát korábbi helyettese, Fenyő Gábor váltotta fel az igazgatói székben. A zenekar művészeti vezetője jelenleg Gál Tamás, az alapítvány kuratóriumának elnöke Dr. Magos György, a MÁV Rt. kereskedelmi vezérigazgató-helyettese; kurátora pedig többek között Petrovics Emil és Hidas Frigyes zeneszerző.

A Miskolci Szimfonikus Zenekar

1996. január 10 - február 19 között a Konzertdirektion Schlotte szervezésében Ausztria - Németország - Hollandia - Svájc turnén Lortzing: A vadász című operát játszotta 31 alkalommal. Az énekesek a Bécsi Zeneakadémia operatanzakának szolistái - Junge Oper Wien - voltak, vezényeltek: Koncz Tamás, Kovács László, David Inbal és Jonas Alber. A próbák és négy előadás a bécsi Schönbrunn Schlosstheater-ben volt. Zenekarunk 10 éve turnézik rendszeresen a Junge Oper Wien együttesel, az eltelt évek során rendkívül jó kapcsolat alakult ki köztünk. Vezetőjüket, Wolfgang Gabriel professzort már többször meghívtuk miskolci koncertek vezénylésére, közös operasteket is rendeztünk. Az idei hangversenyévadra a Professzor úr - a tíz év előtti találkozás kellemes emlékére - Mozart: Figaro házassága c. operájának keresztmetszetét ajánlotta. Március 4-én este tehát újra Mozart operája csendült fel a bécsiekkel közös előadásban, most Miskolcon.

Magyar zenekar vendégszereplése Zágrábban

(B. Walkó György, az MTI tudósítója jelenti.) ld: Zágráb, 1996. január 22. hétfő (MTI-tud.)

Zágrábi rádió zenekritikusa a teljes elismerés hangján, felsőfokú jelzőkkel számolt be a Magyar Rádió Szimfonikus Zenekarának szombati vendégszerepléséről. A rádiózenekar Zágrábban Vásáry Tamás vezényletével lépett fel, Kodály: Galántai táncok című művét, valamint Schubert II. és Brahms I. szimfóniáját adta elő. Zeljka Dolic kritikus bevezetőjében kiemelte, hogy Zágrábban sajnos ritka az ilyen alkalom, amikor „a zenészek muzsikálás tiszta öröme önzetlenül megosztják a közönséggel”. A kritikus rámutatott, hogy mindez csak akkor lehetséges, ha már minden technikai problé-

mától megszabadultak, amikor az előadásmódot a legapróbb részletekig átgondolják és begyakorolják, s ha szoros kapcsolat van a karmester és a zenekar között.

Heti zenekritikájában a zágrábi rádió hangsúlyozta, hogy a Lisinki hangversenyterem nagytermében viszonylag nagyszámú közönség előtt Vásáry Tamás karnagy mesteri irányításával rendkívül érdekes és széles körű programmal lépett fel a Rádiózenekar. A népzenei örökség nemzetközi megismertetése jegyében a zenekar először Kodály Zoltán népszerű zenekari szvitjét, a Galántai táncokat mutatta be. A zenemű - mutatott rá a zágrá-

bi kritikus - az ízes hangzásvilág, a sokrétű hangszerelés révén a végtelen síkság hangulatát árasztja, a csendes rezignációtól a féktelenül vidám cigánytáncig”.

A program második darabja Schubert II. szimfóniája volt. A kritikus szerint a karmester ragaszkodott a romantikus előadáshoz, a variációk méltóságos eleganciájához, ami a gyors zárótétel könnyedségével és frissességével alkotott szép ellentétet. Brahms I. szimfóniája sorsszerűen köti össze a zenekart a karmesterrel - emlékeztetett Zeljka Dolic arra, hogy a rádiózenekar éppen azután választotta vezető karnagyává Vásáry Tamást, hogy az ő vezényle-

tével játszották 1992-ben Budapesten ezt a művet. Vásáry Tamás a Brahms-szimfónia minden egyes hangját teljességgel átéli, s különleges vonzalommal közelít a műhöz, amely így igazi romantikus dráma jellegét ölti - hangoztatta a kritikus, rámutatva, hogy Vásáry a kontrasztokat logikusan építi fel, s kiemeli a különböző hangszer-csoportok belépését, ami együttesen gazdag összhangzást eredményez. Az átfogó program után a zenekar egy sor virtuóz ráadással ajándékozta meg a közönséget - fejeződött be a szombati zágrábi vendégszerepléséről szóló kritika.

Héthy Apor

Vendégszereplés Nürnbergben

„Nürnberg és Pécs, ha hivatalosan nem is, zeneileg testvérvárosok“ - fogalmazott a Pécsi Szimfonikusok egyik korábbi vendégszereplése alkalmával egy német zenekritikus.

Nos? - az állítás igazságát múlt hétfői turnéjukon is megtapasztalhatták a pécsi muzikusok, hiszen a kiváló osztrák romantikus zeneszerző, Anton Bruckner halálának centeneráiumára meghívott zenekar tagjait a házigazda családok többsége régi ismerősként fogadta

A pécsiek meghívásának értékét növeli, hogy egyrészt a zenekar első koncert CD-jének színvonala alapján kérték fel rá őket, másrészt, hogy a rajta szereplő Bruckner-szimfóniát a jubileumi évadban csak a pécsi zenekar adta elő Nürnbergben, a március 2-ai hangversenyen, és a Te Deum is csak még egy alkalommal hangzik majd fel a Mesterdalnokok városában. Ami Pécs és Nürnberg zenei kapcsolatainak elmúlt évtizedekbeli történetét illeti, annak legfőbb mozgatója egyrészt Werner Jacob, a világhírű orgonaművész, karmester és zeneszerző volt, másrészt Szkladányi Péter, a Pécsi Szimfonikusok igazgató fuvola-művésze, aki ez utóbbi minőségében a

Mecsek Fúvósötös által megkezdett kapcsolatokat ápolja tovább. De a Pécsi Kamarakórus, a Zeneművészeti Főiskola pécsi tagozatának zenekara is visszatérő vendég Nürnbergben. A mostani turné lehetőségét felkínáló Eckhardt Grasser immár 7 éve együtt dolgozik a Pécsi Szimfonikusokkal, és kórusával rendszeresen tartják a kapcsolatot a pécsi zenekarral, Mendelssohn zsoltárait tartalmazó CD-jüket pedig az ifjabb Dobos László vezette pécsi Do-Lá hangstúdiónál jelentették meg. A Gustav Adolf templomban a koncert fogadtatása a hideg téli idő ellenére sem volt hűvös, hiszen a több száz főnyi hallgatóság percekig tapsolt a zenekarnak és a kórusnak Bruckner Te Deuma után. De nemcsak a nagyszerű „hálaadó-dicsérő“ műért volt hálás a közönség, hanem a 7. szimfónia előadásáért is, melyben a Pécsi Szimfonikusok azt is megmutatták, hogy milyen tökéletesen alkalmazkodóképesek egy-egy újabb karmesteri felfogáshoz. Eckhardt Grasser ugyanis egy kissé lassúbb tempójú, s „vastagabb“ hangzást előnyben részesítő 7. szimfóniát állított elének, mely a jó értelemben vett pátoszt sem nélkülözte, míg a pécsi zenekar ugyancsak német zenei tradíciókon ne-

velkedett uruguayi vezetőkar-mesterének, Nicolas Pasquet-nak felfogása sokkal impulzívabb és „latinus“ tempóival modernebb stílust képvisel az élő CD-n. A hangverseny és az út sikerét jelzi az is, hogy a Pécsi Szimfonikusok újabb meghívásokat kaptak Nürnbergbe, többek között a híres Orgelvochéra is és a Meistersingers Halle-ba is, ahol eddig még nem szerepeltek. A Pécsi Szimfonikusok egyébként hazatérve sem pihennek, hiszen március 11-én felnőtt bétleti filharmóniai koncertet adnak Csajkovszkij, Milhaud, Sarasate és Rimszkij-Korszakov műveiből, Nicolas Pasquet vezényletével - Vass Ágnes hegedű- és Szabó Ferenc ütőhangszerművész közreműködésével. Ezzel a programmal Szegeden is fellépnek, majd azután Bánk bán-felújítás következik a Pécsi Nemzeti Színházban március 15-én, azt követően pedig március 18-án ugyancsak a színházban jótékonysági koncert a zenekar „Gyermán István Alapítványa“ javára, Vass Ágnes és Luis Pasquet - a vezetőkar-mester zongorista zeneszerző nagybátyja - közreműködésével.

Dunántúli Napló

Trombita után karmesterpálca

André Bernard a Magyar Szimfonikus Zenekar élén

„- Két évvel ezelőtt döntöttem úgy, hogy félreteszem a hangszeret, és ezentúl csak a karmesterségnek élek, így legalább elmondhatom, hogy a trombitálást a csúcson hagytam abba - mondta André Bernard francia karmester a Magyar Szimfonikus Zenekar pénteki tájékoztatóján, amelyet az együttes hétfői esti koncertje alkalmából hívott össze a zenekar vezetősége a Matáv Zeneházba. A pesti vígadóbéli koncertet André Bernard dirigálja, a műsoron Debussy Ibéria című

szvitje, Frank d-moll szimfóniája és Tedesco Gitárversenye szerepel, közreműködik Eötvös József gitárművész.

A francia karmester vendégszereplése miatt hirdettetett tájékoztató egyben jó alkalom volt arra, hogy a Távközlési Zenei Alapítvány által működtetett Magyar Szimfonikus Zenekar bemutassa a sajtó képviselőinek új otthonát a IX. kerületi Páva utcai Matáv Zeneházat. A zenekar, - amelynek művészeti vezetője Medveczky

Ádám - tavaly májusban költözhetett be az új épületbe, amelyet bármelyik hazai szimfonikus együttes megirigyelhetne.

Legnagyobb erénye, hogy a próbaterem nemcsak műhelymunkára, hanem hangversenyek rendezésére, sőt, hangfelvételek készítésére is alkalmas. A zeneházban külön próbatermet és öltözőt kaptak a vonósok, a réz-, illetve fafúvósok. Az emeleten el tudják szállásolni a külföldi vendég-

művészeket is.

André Bernard már öt alkalommal vezényelte itthon a Magyar Szimfonikus Zenekart, és dirigálta az együttest egy spanyolországi turnén is - tudtuk meg Zongor Árpádtól, a zenekar ügyvezető igazgatójától.

A közös munka eredményeként a zenekar André Bernardot állandó karmesterének választotta. Három szezonra kötöttek szerződést.

André Bernard trombitaművészként is a világ élvonalába tartozott. A karmesterséget Pierre Dervaux-tól tanulta, majd Carlo Maria Giulininál és Bruno Darteloninál képezte tovább magát. Vezényelt már a Carnegie Hallban, dirigálta a Bécsi és a Berlini Szimfonikus Zenekart, öt éven át a London Chamber Orcestra vezetője volt. Jelenleg az auchi zenei fesztivált irányítja és a marseille-i konzervatórium igazgatója. A jövő szezonban a karmester Verdi Requienjét szeretné dirigálni a Magyar Szimfonikus Zenekar élén.

(devich)

(Magyar Nemzet 1996 február 17.)

Fővárosi Közgyűlés Kulturális Bizottsága Pályázati Felhívás

Pályázhatnak:

egyének, alkotó közösségek, civil szervezetek, kisebb intézmények, fővárosi nagytézmények, művészeti és művészköztatási intézmények, egyházzenei együttesek, hangversenyrendezők, zenei folyóiratok.

A Következő célokra nyerhető támogatás az alapból:

- az 1996/97-es zene évadban megrendezendő hangversenyek, egyéb zenei rendezvények.
- zeneoktatással, zenei ismeretterjesztéssel kapcsolatos rendezvények
- bemutatók
- a rendszeres istentiszteleti működés zenei színvonalának javítása
- egyházzenei hangversenyek és zenekaros istentiszteletek rendezése
- egyházi kórusokat támogató társaságok működésének segítése

A támogatás elnyerésének módja:

Pályázni a Főpolgármesteri Hivatal Kulturális Ügyosztályán (Bp. 1052 Városház u. 9-11. II. emelet 225/a), valamint a Főpolgármesteri Hivatal Ügyfélszolgálati Irodáján (Bp. V. Károly kert 28.) beszerezhető űrlap kitöltésével lehet. A pályázati űrlapot és a hozzátartozó szöveges indokolást, valamint a részletes költségvetést 2 példányban a Főpolgármesteri Hivatal Kulturális Ügyosztályára kell benyújtani. A benyújtás határideje: 1996. április 29.-ig.

A pályázatokkal kapcsolatban további felvilágosítást nyújt:

Főpolgármesteri Hivatal Kulturális Ügyosztálya, Zelinka Tamás főtanácsos.

Tel.: 327-1435

A Rádiózenekar 1974-ben.

Harmonizáció

A harmonizáció szót ma már talán legkevésbé maguk a muzsikusok használják; a közéletben ugyanis egyre-másra találkozhatunk a törvény-, jogszabály-, szabvány-, alapszabály-..., harmonizáció kifejezésekkel. (legtöbben eszeren csés metaforikus szóalakzatokat rendszerint csak EU... előtaggal használják ...)

A harmóniára való törekvés azonban a szót kikölcsonzőknél sem a (totalitárius) unisonót célozza; fújhassa mindenki a maga nótáját, csak az egész együtt szépen szóljon ...

Ha valaki fejleszteni akarja saját társadalmi környezetének szabályait, bizony jól teszi ha előbb körülnéz, és megfigyeli, mit is csinálnak mások. A lelkiismeretes alkotmányozók segéd emberei pl. gőzerővel boncolgatják egymás országainak konstitúcióját, hátha okulhatnak belőle, hátha legalább fontosabb partnereikkel harmonizálhatnak...

De ugyanígy járnak el egy kisváros okos kanáriitenyésztői is, ha még alapszabályuk módosítása előtt olvassák el a Harz-hegységben működő Kanarienvogelzuchtverein X00 oldalas szervezeti és működési szabályzatát... Amikor lapunkban Harmonizáció címmel ismertetjük néhány ország zenekari szabályzatát, akkor a világeért se azt akarjuk sugalni, hogy nekünk azonnal rohannunk kell, vagy egyáltalán rohanhatnánk ugyanazt csinálni, mint a sógór. Bármilyen szimpatikus ugyanis Bergengóc Tutulás Szövetség alapszabályában az, hogy a nem elég tarka zoknit viselő gíkszelőket keddenként a piactéren nyilvánosan felnégyelik, nem hisszük, hogy hasonló szankciók egyenlőre nálunk is már aktuálisak lennének...

(Szerk.)

Egy német példa

A Német Színpadi Szövetség (*Deutsche Bühnensvereine*) és a Német Zenekari Szövetség (*Deutsche Orchester Vereinigung*) ún. kultúrzenekarok muzsikusai számára készített Tarifa Szerződésnek (a mi beidegzett szóhasználatunk szerint inkább Kollektív Szerződésének) már csupán a tartalomjegyzéke is tanulmányos. Ebből, ha más nem, számunkra legalább az kiderül, hogy a valaki valamit ama bizonyos alaposággal akar regulálni, annak mi mindenre is nem kell gondolnia. (Hát még ha a mellékleteket is megnézzük!)

Íme a tartalom rövid kivonata:

Az I. Fejezet az érvényesség körét, hatályát és a szükséges hatálytalánításokat a kivételek precíz meghatáro-

zásával tárgyalja. A gondosság még egy fontos állami törvény preambulumának is becületére válna...

A II. Fejezet a munkafeltételeket taglalja. A munkábaállítás feltételeinek megalapozása, orvosi vizsgálat, általános kötelezettségek, munkakötelezettség, közreműködési kötelezettség, titoktartás, mellékfoglalkozások vállalási feltételei, személyi iratok („káder anyag”), felelősség, hangszerek, ruházat, elérhetőség, rendelkezésre állás szabályai képezik e fejezet tárgyát. Első olvasásban itt szinte magától értetődő dolgokról van szó. Ha azonban a fejezetet részletesebben nézzük át, sejthetővé válik, hogy az aggályoskodásnak tűnő mondatok szerepeltetését milyen precedensek, viták, veszekedések, vagy épp magasabb szintű jogszabályok is indokolhatták. Itt bizony a húr, szőr, nád, ...ügyek tisztázásától a fekete harisnyáig (*Strumpf és Socken!*...) éppúgy gondoltak, mint a személyiségi jogok védelmére, akár csak arra, hogy valaki mikor köteles egy olyan, különös, számára

szokatlan hangszeren játszani, ami nem is szerepel a munkaszabályzatban.

A III. Fejezet a munkaidővel foglalkozik: Szolgálati igénybevétel, szabadnapok, pihenőidő, a munkarend érvényessége, munkamulasztás, stb. Egy zenész által teljesített szolgálatok száma koncertzenekaroknál 16 naptári hét átlagában nem haladhatja meg a heti 8 szolgálatot. (Nehéz művek betanulása-
kor max. heti 7, egyáltalán pedig max. 9 szolgálat engedélyezhető ill. követelhető meg.) Egy színpadi eseménnyel összekötött szolgálat nem haladhat meg 3 órát, színpadi események nélkül pedig 2 1/2 órát. (Főpróba és a fellépés előtti két próba kivétel, ez akár három óra is lehet...) Táj-koncertről való hazatérés után, 11 óra pihenő idő jár, két azonos programú koncert között 1 óra, két különböző koncert között 2 óra pihenést kell biztosítani.

A IV. Fejezet a szolgálati idő-beszámításával foglalkozik elsősorban a társadalom-, nyugdíj- és egészség-biztosítás szempontjainak megfelelően. Az V. Fejezet a javadalmazásról

szól. Idetartozik a zenekar besorolása, az alapbér, a helyi pótlékok és külön járandóságok kérdésköre, a gyermeknevelési (családi) pótlék, tevékenységi pótlékok, külön járandóságok, kifizetések szabályozása. A fejezet olvastán megállapíthatjuk, hogy annak számos eleme nálunk is ismert, és - ha nem is hasonló precizitással kodifikálva, de - főként jogszokás alapján gyakorolva, mi is rendelkezünk egy későbbi harmonizáció csíráinak megfelelő ismeretekkel. A német vagy bármely más példa későbbi követése azonban nem lesz olyan egyszerű. Naivitás lenne azt gondolnunk, hogy egyszerűen elkészítetjük néhány példaszám hasonló szabályzatának hites szakfordítását, és majd ezekből összerakjuk a magunkét. Épp a tárgyalta szabályzat mutatja, hogy függelékeiben - épp ott, ahol a tarifa húsba vág - külön West és külön Ost bér- és besorolási táblákat találunk (pedig ott - gondolhatnánk, legalább nyelvi nehézségek nincsenek, bár egyes kútfők szerint még azok is fennforoghatnak...)

A kategorizálás problémái bizony külön tanulmányt is megérdemelnének. Ne higgyük, hogy itt csak specifikus zenekari ügyről van szó. Vannak ugyan objektív kapaszkodók (zenekar esetén pl. a létszám, hisz ha 99-fős egy zenekar, akkor ez azt

jelenti, hogy van is vevő rá...), de az, hogy egy egyetem, tanácsadó cég, autógyár, előadóművész, ..., zenekar milyen díjkategoriába tartozik, az elsősorban maguktól az érintettektől, saját üzletpolitikájuktól függ. A legkegyetlenebb kategorizálás ugyanis az olyan rendszer, ahol az - akár magam által meghatározott - kategória a minimális honoráriumomat határozza meg, ha nekem magamnak kell először is megmondanom, hogy mennyit is érek... Ha túlértékelem magam, éhenhalok, ha pedig alábecsülöm képességeimet, akkor minden aktivitásomban pénz marad benn...

A VI. Fejezet a szociális juttatások: táppénz, bejelentési és bizonyítási kötelezettségek, kártérítési igény harmadik féllel szemben, jubileumi jutalmak, segélyek, támogatások és végül az elhalálozási juttatás.

A VII. Fejezet utazási térítések, átköltözési hozzájárulás, különélési pótlék, utaztatás, különélés zenészspezifikus kérdéseit taglalja, szabályozza.

A VIII. Fejezet a szabadság, munka alóli mentesség szinte összes, olyan elképzelhető esetével foglalkozik, amit - zenészek esetében - egyetlen Munka Törvénykönyv se tudna jól szabályozni.

Az IX. Fejezet A munkaviszony megszüntetésének módzatait taglalja. Számunkra itt az lehet érdekes, hogy milyen élesen különböztetik meg a „hivatásképtelenséget” (mondjuk egy autójátó becsípte valakinek a zenélésben oly sokszor használt egyik ujját... Szerk.) a „munkaképtelenségtől”.

A X. Fejezet a mi foglalkörünkben csak nehezen értelmezhető, a betegbiztosítással kapcsolatos átmeneti kifizetések rendjét rögzíti.

A XI. Fejezet különleges előírásokat tartalmaz:

-Zenekar feloszlása vagy létszámcsökkentése miatt elbocsájtott zenészek esetére

-Határidőkre

-Közalkalmazotti szabályok alkalmazására

-Az alapfizetésekhez való illeszkedésre

-A zenekari vezetőség működésére (amelynek tagjaira külön tarifaszabályok vonatkoznak...)

A XII. Fejezet átmeneti és záró rendelkezéseket tartalmaz a preambulumhoz méltó gondossággal...

(Az eredeti német anyag Szövetségünk levéltárában megtalálható.)

Hangszerkereskedelmi és szolgáltató Kft.

1077 Budapest,
Almássy u. 4-6.
(Almássy tér és a
Dohány utca között)

Tel./fax:

141-7061

Nyitva:

hétfő-péntek

9.30-tól 18.00-óráig

**Új és használt hangszerek vétele, eladása,
igazságügyi szakértő véleményezése, szakbecslése.**

Vonós, pengetős hangszerek készítése, javítása.

**Alkatrészek, tartozékok, kiegészítők forgalmazása:
húrok, vonók, tokok, huzatok, állványok stb.**

HANGVERSENYNAPTÁR

DEBRECENI FILHARMONIKUS ZENEKAR

Április 2. 19 órákor
a Csokonai Színházban Gálaest
Vezényel: Kocsár Balázs

Április 3. 19 órákor
a Csokonai Színházban
Lehár F.: Luxemburg grófja
Vezényel: Gulyás Lajos

Április 6. 19 órákor
a Csokonai Színházban
Puccini: Pillangókisasszony
Vezényel: Kocsár Balázs

Április 10. 19 órákor
a Csokonai Színházban
Puccini: Pillangókisasszony
Vezényel: Kocsár Balázs

Április 11. 19 órákor
a Csokonai Színházban
Lehár F.: Luxemburg grófja
Vezényel: Gulyás Lajos

Április 13. 19 órákor
a Csokonai Színházban
Puccini: Pillangókisasszony
Vezényel: Kocsár Balázs

Április 15. 19 óra 30 perckor
a Bartók Teremben hangverseny
Műsor: Bartók: Hegedűverseny
Közreműködik: Zsigmondy Dénes
(Németország) - hegedű
Schubert: VII. (C-dúr) szimfónia
Vezényel: Gémesi Géza
szervező: Nemzeti Filharmónia

Április 17. 19 órákor
a Csokonai Színházban
Lehár F.: Luxemburg grófja
Vezényel: Gulyás Lajos

Április 19. 19 órákor
a Csokonai Színházban
Lehár F.: Luxemburg grófja
Vezényel: Gulyás Lajos

Április 21. 20 órákor
a Szent Anna székesegyházban
a Kodály Kórus Schubert sorozata
Műsor: Schubert: Messé As-dúr
Vezényel: Kamp Salamon

Április 26. 19 órákor
a Csokonai Színházban
Verdi: Falstaff
Vezényel: Kocsár Balázs

Április 29. 19 óra 30 perckor
a Bartók Teremben hangverseny
Műsor:
Telemann: G-dúr brácsaverseny
Közreműködik:
Murin Jarosláv - brácsa
Keuler Jenő: Szimfónia
Dvorák: IX. szimfónia
(„Az új világból“)
Vezényel: Iwamura Chikara, az
MTV 1995-ös VIII. Nemzetközi
Karmesterversenyének helyezettje.
szervező: Nemzeti Filharmónia

Április 30. 19 órákor
a Csokonai Színházban
Verdi: Falstaff
Vezényel: Kocsár Balázs

Május 3. 19 órákor
a Csokonai Színházban
Verdi: Falstaff
Vezényel: Kocsár Balázs

Május 4. 19 órákor
a Csokonai Színházban
Lehár F.: Luxemburg grófja
Vezényel: Gulyás Lajos

Május 7. 19 órákor
a KLTE Aulájában hangverseny
Műsor: Beethoven: IX. szimfónia
Közreműködik:
a Debreceni Kodály Kórus
karigazgató: Kamp Salamon
Vezényel: Kollár Imre
Szervező: KLTE

Május 8. 19 órákor a Csokonai
Színházban
Verdi: Falstaff
Vezényel: Kocsár Balázs

Május 10. 19 órákor
a Csokonai Színházban
Lehár F.: Luxemburg grófja
Vezényel: Gulyás Lajos

Május 11. 19 órákor
a Csokonai Színházban
Verdi: Falstaff
Vezényel: Kocsár Balázs

Május 13. 19 óra 30 perckor a
Bartók Teremben hangverseny
Műsor:
Csajkovszkij: Diótörő - szvit
Muszorgszkij:
A halál dalai és táncai
Közreműködik: Ciryll Assaf
(Németország) - basszus
Rimszkij-Korszakov:
Seherezáde - szvit
Közreműködik:
Hatvani Pál - hegedű
Vezényel: Kollár Imre
szervező: Nemzeti Filharmónia

Május 14. 19 órákor
Egerben hangverseny
Műsor:
Csajkovszkij: Diótörő - szvit
Muszorgszkij:
A halál dalai és táncai
Közreműködik: Ciryll Assaf (Né-
metország) - basszus
Rimszkij-Korszakov:
Seherezáde - szvit
Közreműködik:
Hatvani Pál - hegedű
Vezényel: Kollár Imre
szervező: Nemzeti Filharmónia

Május 15. 19 órákor a Csokonai
Színházban
Verdi: Falstaff
Vezényel: Kocsár Balázs

Május 16. 19 órákor
a Csokonai Színházban
Lehár F.: Luxemburg grófja
Vezényel: Gulyás Lajos

Május 19. 19 órákor
Békéscsabán
Műsor:

Bartók B.: Kossuth-szimfónia
Panufnik: Versenymű ütőhangszerekre és zenekarra
Zvi Avni:

Mizmor c. marimbakoncert
Közreműködik: Kovács János -
Rác Gyula ütőhangszerek (D)
R. Strauss: Also sprach Zarathustra
(Imígyen szóla Zarathustra)
Vezényel: Hans Richter (Svájc)

Május 20. 19 óra 30 perc
a Bartók Teremben hangverseny
Műsor:

Bartók B.: Kossuth-szimfónia
Panufnik: Versenymű ütőhangszerekre és zenekarra
Zvi Avni: Mizmor c. marimbakoncert (Versenymű marimbára és zenekarra)

Közreműködik:
Rác Gyula, Kovács János -
ütőhangszerek
R. Strauss: Also sprach Zarathustra
(Imígyen szóla Zarathustra)
(szimfonikus költemény op. 30.)
Vezényel: Hans Richter (Svájc)
Szervező: Nemzeti Filharmónia

Május 21. 19 órakor
a KLTE Aulájában

Műsor:
Bartók B.: Kossuth-szimfónia
Panufnik: Versenymű ütőhangszerekre és zenekarra
Zvi Avni:
Mizmor c. marimbakoncert
Közreműködik: Kovács János
ütőhangszerek (D)
R. Strauss: Also sprach Zarathustra
(Imígyen szóla Zarathustra)
Vezényel: Hans Richter (Svájc)
Szervező: KLTE

Május 22. 19 órakor
a Csokonai Színházban
Verdi: Falstaff
Vezényel: Kocsár Balázs

Május 23. 19 órakor
a Csokonai Színházban
Lehár F.: Luxemburg grófja
Vezényel: Gulyás Lajos

Május 24. 19 órakor
a Csokonai Színházban
Puccini: Pillangókisasszony
Vezényel: Kocsár Balázs

Május 25. 19 órakor
a Csokonai Színházban
Lehár F.: Luxemburg grófja
Vezényel: Gulyás Lajos

Május 26. 20 órakor
a Szent Anna székesegyházban
a Kodály Kórus Schubert sorozata
Műsor: Schubert: Messe Esz-dúr
Vezényel: Kamp Salamon

Május 28. 19 órakor
a Csokonai Színházban
Puccini: Pillangókisasszony
Vezényel: Kocsár Balázs

Május 29. 19 órakor
a Csokonai Színházban
Lehár F.: Luxemburg grófja
Vezényel: Gulyás Lajos

Május 30. 19 órakor
a Csokonai Színházban
Puccini: Pillangókisasszony
Vezényel: Kocsár Balázs

Május 31. 19 órakor
a Csokonai Színházban
Lehár F.: Luxemburg grófja
Vezényel: Gulyás Lajos

MÁV SZIMFONIKUS ZENEKAR

Április 10. Zeneakadémia
Bach: János passió
Vezényel: Lukács Ervin
Lukács M. bérlet 5.
Magyar Allami Énekkar

Április 12. Zeneakadémia
Bérleten kívüli hangverseny
vez.: Gál Tamás
Beethoven: Egmont - nyitány
G-dúr zongoraverseny
Közreműködik: Kocsis Zoltán
V. szimfonia
Budapesti Tavasz Fesztivál

Április 23. ZAK
Erdélyi M. bérlet 5.
Vezényel: Lukács Ervin
Debussy: Egy faun délutánja
Bartók: III. zongoraverseny
Közreműködik: Jandó Jenő
C. Franck: d-moll szimfónia

Április 27. ZAK
Lukács M. bérlet 6.
Kovács Kolos zenekari ária-estje
Vezényel: Oberfrank

Május 9. MHMH bérlet
Vezényel: Hamar Zsolt
Brahms: B-dúr zongoraverseny
Közreműködik: Baranyay László
Rachmaninov: II. szimfónia

Május 10. ZAK
Lukács M. bérlet 7.
Vezényel: Hamar Zsolt
Brahms: B-dúr zongoraverseny
Közreműködik: Baranyay László
Rachmaninov: II. szimfónia

Május 26. ZAK
Erdélyi M. bérlet 6.
Vezényel: Gál Tamás
Brahms: Hegedűverseny
Közreműködik: Ágoston András
Brahms-Schönberg: g-moll zongoraverseny op. 25

Május 30. WIEN, Kongresshaus
Vezényel: Rudolf Streicher
Bizet: C-dúr szimfónia
Carmen - részletek

MISKOLCI SZIMFONIKUS ZENEKAR

Ápr. 19. Kamarakórus Fesztivál.
Orbán: II. mise.
Miskolci Bartók Kórus,
Vezényel: Kovács László.

Ápr. 29. Nemzeti Színház.
Bérleti hangverseny.
Prokofjev: Klasszikus szimfónia,
Strauss: 1. kürtverseny,
Debussy: Egy faun délutánja,
Strauss: Don Juan
Friedrich Adám kürt,
Vezényel: Hiroshi Kodama.

Máj. 6. Nemzeti Színház.
Bérleti hangverseny.

Máj. 8. Nyíregyháza.
Rossini:
A sevillai borbély, nyitány
Rimcskij-Korszakov:
Spanyol capriccio,

Lalo: Spanyol szimf.,
De Fallo: Három tánc.
Közreműködik:
Lendvai József hegedű.
Vezényel: Medveczki Adám.

Máj. 27. Kassa.
Májusi Zenei Napok.
Liszt: Esz-dúr zongoraverseny,
Mahler: 1. szimfónia.
Vezényel: Kovács László.

Jún. 18. Salzburg Mozarteum.
Bartók:
Cantata Profana, kórusművek.
Salzburger Liedertafel
Vezényel: Czifra János.

MAGYAR SZIMFONIKUS ZENEKAR

Április 3. Miskolci Minorita templom
J. S. Bach: János passio
(közreműködők azonosak a
III. 31-i koncertével)

Április 9. ZAK
műsor, közreműködők azonosak
III.31-vel
Jótejkony célú hangverseny a
Vakok Gyermekotthona javára.

Április 12. MATÁV ZENEHÁZ
Mozart:
Figaro házassága-nyitány
Mozart: Á-dúr zongoraverseny
KV. 488. No. 23.
Vivaldi: C-dúr oboaverseny
közreműködik: Hong Soeun-oboa
Oh Tinhee-zongora
vezényel: Noh Tae-Cheol

Ápr 13. MATÁV ZENEHÁZ
MATINÉ-Ifjúsági bérlet/I.
Vonós hangszerek bemutatásával
egybekötött koncert.
Szólisták: a zenekar tagjai.
Műsorvezető: Zelinka Tamás

Ápr 24. PESTI VIGADÓ
Rossini: Hamupipőke-nyitány
Ravel: Lúdanyó meséi
Rimszkij-Korszakov: Seherezade
Közreműködik:
P. Tar Judit - hegedű

Vezényel: Gál Tamás
Ápr. 30. ZAK
Rossini: Sevillai borbély-nyitány
Lalo: Spanyol szimfónia
Rimszkij-Korszakov:
Spanyol capriccio
Bizet: Arleasi lány - II. szvit
Közreműködik: Szecsődy Ferenc -
hegedű

Máj 6. ZAK
Diplomakoncert
(Bodor Gábor, Gedényi Márta)

Máj 10. PESTI VIGADÓ
Wagner est
Közreműködik: Misura Zsuzsa,
Molnár András, Berczelly István
Vezényel: Medveczky Adám

Máj. 13. ZAK.
Diplomakoncert (Szennai Kálmán)

Máj 19. BKK
International Union of Angiology
European Chapter's Congress
Albinoni: G-moll Adagio
Vivaldi: Négy évszak - Tavasz
Weber-Berlioz: Felhívás keringőre
Brahms: VI. Magyar tánc
Közreműködik:
F. Tar Judit - hegedű
Vezényel: Medveczky Adám

Máj. 22. ZAK
Karl Orff: Carmina Burana
Közreműködik: Pászthy Júlia,
Fülöp Attila, Ambrus Ákos, a
Magyar Állami Operaház
Énekkara és Gyermekkara
karigazgatók: Szalay Miklós,
Gubcsó Gyöngyvér,
Szbellédi Valéria

Május 25-én MATÁV ZENEHÁZ
MATINÉ-Ifjúsági bérlet/II.
Fúvós hangszerek bemutatásával
egybekötött koncert.
Szólisták: a zenekar tagjai
Műsorvezető: Zelinka Tamás

Máj 30. PESTI VIGADÓ
Csajkovszkij: Rómeó és Júlia
nyitányfantázia
Liszt: Tasso
Dvorak: VIII. szimfónia
Vezényel: Vasady Balogh Lajos

SZOMBATHELYI SZIMFONIKUS ZENEKAR

Ápr. 1. 19.30 Bartók Terem
A Szombathelyi Tavaszi Fesztivál
zárókoncertje
Romantikus magyar szerzők
műveiből (Mosonyi Mihály, Erkel
Ferenc, Liszt Ferenc)
Közreműködik:
Körmendi Klára - zongora
Vez: Robert Houlihan

Ápr. 15. 19.30 Bartók Terem
Copland: Concerto
Lekeu: Adagio
C. Franck: Szimfonikus variációk
zongorára est zenekarra
J. Francaix: Quasi improvisando
Groupe des Six:
Les Maries de la Tour
Közreműködik: Horváth László -
klarinet
Vezényel: Helmut Imig -
Németország

Máj. 8. Bécs
Klasszikus szerzők műveiből
Vezényel: Noh Tae-Cheol

Ápr 29. 19.30 Bartók Terem
Weber: Oberon - nyitány
Szabó Csaba: Nénia
Rachmaninov:
II. szimfónia, op. 27.
Vezényel: Hamar Zsolt

Máj. 20. 19.30 Bartók Terem
Liszt-hangverseny
Les Preludes
Esz-dúr zongoraverseny
Dante-szimfónia
Közreműködik: Lantos István -
zongora
BDTF Orchidea Nőikara -
Karigazgató: Horváth Imre
Vezényel: Robert Houlian

GYÓRI FILHARMONIKUS ZENEKAR

Április 2. 19.00 Sopron
Bach: Húsvéti oratórium
Vezényel: Koncz Tamás

Április 3. 19.00
Győri Evang. Öregtemplom
Bach: Húsvéti oratórium
Vezényel:: Koncz Tamás

Április 22. 19.00
Győr Nemzeti Színház
Bach: III. /D-dúr/ szvit
Vezényel:: Koncz Tamás
Barokk fuvolaverseny
Közreműködik: P. L. Graf
Handel: Tüzijáték szvit

Április 23. 19.00
Szombathely
Bartók Bach: III. /D-dúr/ szvit
Vezényel:: Koncz Tamás
Barokk fuvolaverseny
Közreműködik: P. L. Graf
Handel: Tüzijáték szvit

Április 25. 20.00
Klagenfurt
Vezényel: Koncz Tamás
Bartók: Concerto

Május 6. 17.00
Győri Nemzeti Színház
50 ÉVES A KONZI
ünnepi hangverseny
Vezényel:: Csala Benedek
Mozart: Figaró házassága nyitány
Vezényel:: Jancsovics Antal
Vivaldi: Fagottverseny
(Janota Gábor)
Vezényel:: Drahos Béla
Beethoven: F-dúr románc
(Metzker Károly)
Vezényel:: Jármái Gyula
Liszt: Magyar fantázia
(Nagy Ervin)
Vezényel:: Petró János
Kodály: Galántai táncok

Május 20. 19.00
Győr Nemzeti Színház
Vezényel:: Koncz Tamás
Prokofjev: Klasszikus szimfónia
D-dúr op. 25.
Sosztakovics: Zongora-trombita-
verseny op. 35.
Közreműködik: Oláh Margit
Hindemith: Mathis a festő
Krántz Imre

Május 26. 18.00
Szany Katolikus tempom
Dvorak: Csellóverseny

Vezényel:: G. Kugi
Pünkösdi hangverseny
A. Baksa: Évszakok oratórium

PÉCSI SZIMFONIKUS ZENEKAR

Május 26. Pécsi Nemzeti Színház,
19.30
Rost Andrea Ariaestje
Műsor: Mozart, Donizetti, Verdi és
Puccini-áriák
Vezényel: Harazdy Miklós

Május 13. 19.30
"A"- bérlet X., POTE Aula,

Május 14. Budapest, 19.30
Sosztakovics: 9. Esz-dúr szimfónia,
op. 70.
Beethoven: D-dúr hegedűverseny,
op. 61.
Közreműködik:
Kiss András -hegedű
Vezényel: Nicolás Pasquet

SZEGEDI SZIMFONIKUS ZENEKAR

Ápr. 18. Színház
vezényel: OBERFRANK Géza
Műsor: Mozart: Hegedűverseny
Mahler: Dal a Földről
Közreműködnek:
Vanami Takayoshi (Japán) hegedű
Ullrich Andrea (Németország)
ének
Klaus König (Németország)
ének

Május 16. Színház
vezényel: MOLNÁR László
Műsor: Csajkovszkij: V. szimfónia
Bruckner: Te deum
Közreműködik: énekesek és a
Vaszy Viktor Kórus

Május 29. Színház
Műsor:
R. Strauss: 4 utolsó dal
Mahler:
IV. szimfónia
Közreműködik: Jutta SEIFERT
(ének)

Június 1. Dóm
vez: GYÁDI Sándor
Műsor: Egyházzenei hangverseny

DOHNÁNYI ERNŐ SZIMFONIKUS ZENEKAR

Április 18. 19.30
Városháza díszterme
Közzolgálati bérlet 6.
Mozart/Schumann/R. Strauss
Onczay/Gál

Április 20. 10.00
Budafoki Városháza
Kicsinyek bérlete 5.
Ifjúsági bérlet 5.
MOST MI MUZSIKÁLUNK
Nádasdy Műv. Isk. növendékei,
hangv. látogatók

Április 21. 19.30 ZAK
Universitas bérlet 6.
Mozart/Schumann/R. Strauss
Onczay/Gál

Április 29. 19.00
Budafoki Városháza
Városházi Hangversenyesték 6.
BUDAFOKI IFJU TEHETSÉGEK
HANGVERSENYE
Nádasdy Műv. Isk. Szimf.
Zenekara/Nemes

Május 6. 19.00 Budafoki
Városháza
Városi Hangversenyesték 7.
SZÓLÓEST
Nemes, a XXII. ker. Önkorm.
zenei ösztöndíjasa

Május 16. 19.30 ZAK
Universitas bérlet 7.
VERSENYMŰVEK
ifjú művészek/Csányi

Magyar Rádió és Televízió Szimfonikus Zenekara

Május 3. szombat BKK
Schubert-Schumann-bérlet V.
Vezényel: Vásáry Tamás
Schubert: VI. szimfónia.
Schumann: Bevezetés allegro
Schumann: III. (Rajnai) Szimfónia.

Június 5. Szerda 19.30. ZAK
Nyári Bérlet
Vezényel: Bernhard Klee
Berg: Wozzek - részletek az operából
Énekes szólista: Julia Faulkner
Bruckner: VII. szimfónia

Június 11. kedd 19.30 ZAK
Schubert-Schumann-bérlet-VI
Vez: Vásáry Tamás
Schumann: Manfred - nyitány
Schubert: I. szimfónia
Schumann: Gordonkaverseny
közreműködik: Gustav Rivinus

Június 20. csütörtök, 19.30
ZAK
Nyári Bérlet II.
Vezényel: Vásáry Tamás
Mendelssohn: Szentivánéji álom
- kísérezene
Közreműködik: MRT Énekkara,
Bánsági Ildikó, Kerekes Éva,
Blaskó Péter - próza
Szólisták: Kertesi Ingrid,
Németh Judit
Július 4. csütörtök, 19.30 ZAK
Nyári bérlet II.
Vezényel: Pier Giorgio Morandi
Nicolai: Windsori víg nők
Nyitány
Ravel: Bolero

Respighi: Róma kútjai,
Róma fenyői, Római ünnepek

Július 10. szerda 19.30. 6-os st.
Vezényel: Vásáry Tamás
Johivet: Hegedűverseny
Bartók: Hegedűverseny
közrm.: Devy Erlih

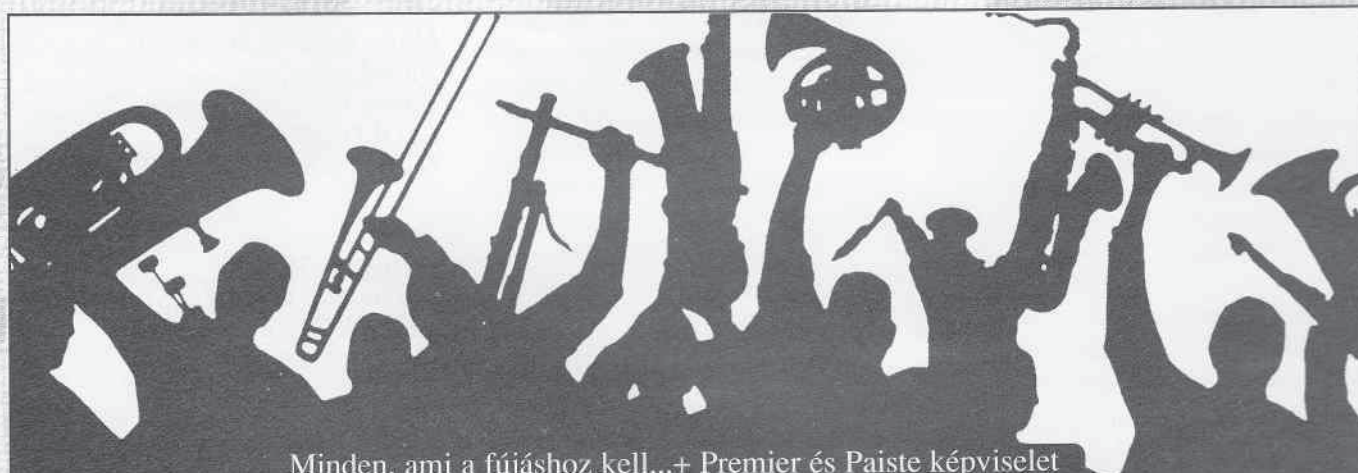
Állami Hangverseny Zenekar

Április 25. csütörtök 19.00
ZAK
Vezényel: Kobayashi
Közreműködik: Drahos B.,
Sipkay D.
Mozart: C-dúr fuvola+hárfavers.
R. Strauss: Hősi élet.

Május 3. péntek 19.30
SPORTCSARNOK
Vezényel: Kobayashi
Közreműködik: Japán kórus,
Áll. Énekkar
Mahler: 8. szimfónia
Máj. 4. Szombat 19.30
Szolnok Szigligeti Színház
Vezényel: Kobayashi
Beethoven: 9. szimfónia.

Máj 18. Szombat 19.30.
Vezényel: Fisher
Haydn: Búcsú szimfónia
Mahler: 4. szimfónia

Május 6. hétfő - Kodály est
Vezényel: Gyóriványi Ráth György
Közreműködik Baranyay László
- Dohnányi: Zongoraverseny
- Kodály Galántai táncok
Háry János szvit

Minden, ami a fújáshoz kell...+ Premier és Paiste képviselet

Csíder Károly
Fafúvós hangszerész
mester

F·N
TRADE

Novotny Antal
Rézfúvós hangszerész
mester

MUSIC

1081 Budapest, VIII. kerület, Kiss József u. 1014. Telefon: 114-5637, Fax: 210-2790

Hirdessen!

Lapunk eljut a zenészekhez, zenekarokhoz, zenei szervezetekhez, zenei műhelyekhez, iskolákhoz, hangszerkészítőkhöz, hangszerészekhez, valamint minden zenével foglalkozó intézményhez, s a zeneszerető közönséghez egyaránt.

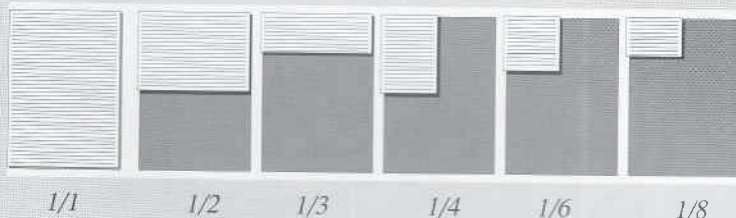
Áraink:	1/1 oldal	50 000 Ft+ÁFA
	1/2 oldal	25 000 Ft+ÁFA
	1/3 oldal	17 000 Ft+ÁFA
	1/4 oldal	12 500 Ft+ÁFA
	1/6 oldal	8 000 Ft+ÁFA
	1/8 oldal	5 000 Ft+ÁFA

Apróhirdetés (kb. 25 szóig) magánszemélyeknek ingyenes, közületeknek 500 Ft

Az árak a hirdetés szerkesztési díját tartalmazzák.
A hirdetés több számra való előzetes lekötése esetén árkedvezményt adunk.

Folyamatosan hirdető árkedvezménye hat számra 25%, három számra 10%

Legyen a partnerünk, hirdessen velünk!

Magyar Szimfonikus Zenekarok Szövetsége
1068 Budapest, Városligeti fasor 38.
Telefon: 342-8927 - Fax: 342-8372

ZENEKAR

A MAGYAR SZIMFONIKUS ZENEKAROK SZÖVETSÉGÉNEK,
valamint a MAGYAR ZENEMŰVÉSZEK
és TÁNCMŰVÉSZEK SZAKSZERVEZETÉNEK közös lapja.

A szerkesztőség címe:

MAGYAR SZIMFONIKUS ZENEKAROK SZÖVETSÉGE
1068 Budapest, Városligeti fasor 38.
Telefon: 342-8927 - Fax: 342-8372

*

Felelős kiadó és szerkesztő: POPA PÉTER
Tördelés-szerkesztés: FULL DESIGN

*

Nyomtatás: *Publicitas Print Kft.*
1021 Budapest, Tárogató út 26.
telefon/fax: 274-26-01

Felelős vezető: A Kft. ügyvezetője

*

ISSN: 1218-2702

A Magyar Szimfonikus Zenekarok Szövetségének tagjai:

BM Duna Szimfonikus Zenekar:

1051 Budapest, Zrínyi utca 5.

Telefon és Fax: 117-5858

Próba: Budapest X., Kerepesi út 53.

Telefon és Fax: 263-0898

Debreceni Filharmonikus Zenekar

4025 Debrecen, Simonffy u. 11c

Telefon (52) 412-395

Dohnányi Szimfonikus Zenekar

1221 Budapest, Anna u. 15/b

Telefon és Fax: 227-4021

Próba: 1074 Budapest,

Rottenbiller utca 16-22.

Telefon: 322-1488, Fax: 267-8667

Győri Filharmonikus Zenekar

9022 Győr, Liszt Ferenc u. 13.

Telefon: (96) 312-452

Magyar Állami

Hangversenyzenekar

1051 Budapest, Vörösmarty tér 1.

Telefon: 118-0162, 117-622/330

Magyar Állami Operaház

Budapesti Filharmoniai Társaság

Zenekara

1061 Budapest, Andrássy út 22.

Telefon: 131-2550

Magyar Rádió és Televízió

Szimfonikus Zenekara

1088 Budapest, Bródy S. utca 5-7.

Telefon: 138-8326

Magyar Szimfonikus Zenekar

Távközlési Zenei Alapítvány

1094 Budapest, Páva u. 10-12.

Telefon: 215-5770, Fax: 215-54-62

MÁV Szimfonikus Zenekar

1088 Budapest, Múzeum u. 11.

Telefon: 138-4085

Miskolci Szimfonikus Zenekar

3025 Miskolc, Fábrián u. 6/a

Telefon: (46) 323-494

Pécsi Szimfonikus Zenekar

7621 Pécs, Kossuth utca 19.

Telefon: (72) 324-350

Szegedi Szimfonikus Zenekar:

6721 Szeged, Festő u. 6.

Telefon: (62) 316-927

Szombathelyi

Szimfonikus Zenekar

9700 Szombathely, Thököly u. 14.

Telefon: (94) 314-472

Leopold Stokowsky („70 éves a Magyar Rádió” című kiadványból)